

Sprawozdanie specjalne

Unijne działania w zakresie ekoprojektu i etykietowania energetycznego – istotny wkład w poprawę efektywności energetycznej, niemniej osłabiony znacznymi opóźnieniami i nieprzestrzeganiem przepisów

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

Spis treści

	Punkty
Streszczenie	I-XII
Wstęp	01-19
Dlaczego efektywność energetyczna jest ważna	01-06
Rola ekoprojektu i etykietowania energetycznego	07-15
Znaczenie nadzoru rynku	16-19
Zakres kontroli i podejście kontrolne	20-23
Uwagi	24-73
Zarządzanie procesem regulacyjnym	24-54
Komisja potraktowała priorytetowo grupy produktów o największym potencjale w zakresie oszczędności energii	24-27
Znaczne opóźnienia w procesie regulacyjnym osłabiły skuteczność polityki	28-37
Komisja podejmuje działania w celu udoskonalenia etykiet energetycznych	38-42
Komisja w większym stopniu skoncentrowała się na efektywnym gospodarowaniu zasobami, lecz nie opracowała zestawu instrumentów gospodarki o obiegu zamkniętym	43-45
W sprawozdaniu dotyczącym szacowania oddziaływania ekoprojektu przeceniono oddziaływanie polityki, choć usprawnienia zostały wprowadzone niedawno	46-54
Nadzór rynku	55-73
Nieprzestrzeżenie przepisów dotyczących etykietowania energetycznego i ekoprojektu przez producentów i sprzedawców detalicznych zmniejsza korzyści płynące z tej polityki	55-59
UE zapewniła narzędzia mające wspierać organy nadzoru rynku, ale miały one ograniczone oddziaływanie w zakresie ekoprojektu i etykietowania energetycznego	60-70
Projekty z zakresu nadzoru rynku współfinansowane przez UE są użyteczne, lecz przynoszą jedynie tymczasowe rozwiązania utrzymującego się problemu	71-73
Wnioski i zalecenia	74-80

Glosariusz

Odpowiedzi Komisji

Zespół kontrolny

Kalendarium

Streszczenie

I W obliczu kluczowego wyzwania, jakim jest konieczność przeciwdziałania zmianie klimatu i łagodzenia jej skutków, przywódcy UE zobowiązali się do ograniczenia unijnego zużycia energii o 20% do 2020 r. i o 32,5% do 2030 r. (w stosunku do poziomów zużycia energii prognozowanych na te lata w 2007 r.). Jednym z głównych sposobów osiągnięcia tych celów jest zwiększenie efektywności energetycznej produktów. Produkty zaprojektowane tak, aby były bardziej efektywne pod względem zużycia energii, mogą przyczynić się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz do znacznych oszczędności finansowych zarówno w przedsiębiorstwach, jak i w gospodarstwach domowych.

II W przepisach dotyczących ekoprojektu określono minimalne wymogi w zakresie efektywności energetycznej i wymogi środowiskowe dla urządzeń gospodarstwa domowego i produktów przemysłowych. Unijne etykiety energetyczne stanowią dla konsumentów źródło informacji o zużyciu energii i charakterystyce środowiskowej produktów, dzięki czemu pomagają im one podejmować świadome decyzje zakupowe.

III W ramach niniejszej kontroli Trybunał ocenił, czy unijne działania w zakresie ekoprojektu i etykietowania energetycznego skutecznie przyczyniają się do realizacji celów UE z zakresu efektywności energetycznej i ochrony środowiska. Kontrolerzy zbadali, czy Komisja właściwie zarządzała procesem regulacyjnym, a także czy odpowiednio monitorowała osiągnięte rezultaty i o nich informowała. Trybunał sprawdził też, czy Komisja skutecznie nadzorowała i wspierała działania w zakresie nadzoru rynku oraz czy projekty współfinansowane przez UE doprowadziły do trwałych ulepszeń w tym nadzorze.

IV Kontrolerzy ustalili, że unijne działania skutecznie przyczyniały się do osiągnięcia celów polityki dotyczącej ekoprojektu i etykietowania energetycznego, lecz skuteczność tych działań została osłabiona ze względu na znaczne opóźnienia w procesie regulacyjnym i nieprzestrzeganie przepisów przez producentów i sprzedawców detalicznych.

V Zakresem obowiązywania polityki dotyczącej ekoprojektu i etykietowania energetycznego objęto większość produktów o największym potencjale oszczędności energii. Przy podejmowaniu decyzji o tym, jakie produkty miały zostać objęte przepisami regulacyjnymi, Komisja zastosowała rzetelne i przejrzyste metodyki, tak aby zmaksymalizować oddziaływanie polityki.

VI Trybunał stwierdził jednak, że proces stanowienia przepisów dotyczących konkretnych produktów jest długotrwały, a Komisja mogła uniknąć pewnych opóźnień w tym procesie. Co więcej, decyzja Komisji, by przyjąć środki regulacyjne w postaci pakietu, oznaczała, że w przypadku grup produktów, które można objąć przepisami od razu, opóźnienia będą jeszcze większe. Ogranicza to oddziaływanie polityki, ponieważ w konsekwencji wymogi dotyczące koncepcji produktu nie zawsze uwzględniają bieżący postęp technologiczny. Ponadto obecnie etykiety energetyczne nie we wszystkich przypadkach pomagają konsumentom w rozróżnieniu parametrów poszczególnych produktów.

VII Komisja uwzględniła wprawdzie koncepcje gospodarki o obiegu zamkniętym – takie jak możliwości naprawy i recyklingu – w polityce dotyczącej ekoprojektu i etykietowania energetycznego, ale w sposób doraźny. Trybunał odnotował jednocześnie, że przyjęte niedawno przepisy dotyczące produktów wskazują, że Komisja zaczęła poświęcać tym aspektom więcej uwagi.

VIII Co roku Komisja przedkłada sprawozdania na temat wyników polityki dotyczącej ekoprojektu i etykietowania energetycznego, dzięki czemu zapewnia użyteczne informacje zainteresowanym stronom i decydentom. Trybunał stwierdził, że stosowana obecnie metodyka szacowania oddziaływania ekoprojektu jest niekompletna, ponieważ nie uwzględniono w niej oddziaływania takich czynników, jak nieprzestrzeganie przepisów, opóźnienia we wdrażaniu i różnice pomiędzy teoretycznym a rzeczywistym zużyciem energii.

IX Skuteczny nadzór rynku powinien odgrywać kluczową rolę w zapewnianiu, by produkty sprzedawane w UE spełniały wymogi dotyczące ekoprojektu oraz by konsumenci odnosili korzyści z poprawnych etykiet energetycznych. Do zadań państw członkowskich należy sprawdzanie, czy produkty te są zgodne z przepisami. Dostępne dane pokazują jednak, że nieprzestrzeganie przepisów przez producentów i sprzedawców detalicznych wciąż stanowi spory problem.

X Komisja wspiera współpracę między organami nadzoru rynku. System informacyjny i komunikacyjny do celów nadzoru rynku (ICSMS) zarządzany przez Komisję powinien ułatwiać tę współpracę poprzez zapewnienie organom państw członkowskich możliwości wymiany wyników inspekcji. Trybunał stwierdził, że pewne funkcjonalne ograniczenia bazy danych systemu zmniejszają jej skuteczność. Komisja opracowuje obecnie bazę danych produktów, która między innymi ułatwi prowadzenie nadzoru rynku, lecz proces ten jest opóźniony.

XI Projekty finansowane przez UE, mające na celu poprawę nadzoru rynku, przyniosły rezultaty, jednak wypracowane rozwiązanie powtarzającego się problemu ma jedynie charakter tymczasowy.

XII W niniejszym sprawozdaniu Trybunał przedstawił pod adresem Komisji zalecenia ukierunkowane na zwiększenie oddziaływania polityki dotyczącej ekoprojektu i etykietowania energetycznego. Zalecenia te dotyczą usprawnień procesu regulacyjnego, dzięki którym ma poprawić się terminowość i zwiększyć oddziaływanie przepisów dotyczących konkretnych produktów, ulepszeń w dokonywaniu pomiarów oddziaływania polityki i opracowywaniu sprawozdań, a także działań na rzecz ułatwienia wymiany informacji między organami nadzoru rynku i na rzecz ściślejszego przestrzegania przepisów.

Wstęp

Dlaczego efektywność energetyczna jest ważna

01 W obliczu kluczowego wyzwania, jakim jest konieczność przeciwdziałania zmianie klimatu i łagodzenia jej skutków, przywódcy UE ustanowili w 2007 r. trzy cele, które mają zostać osiągnięte do 2020 r.¹:

- zmniejszenie o 20% emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomów z 1990 r.);
- zwiększenie o 20% efektywności energetycznej (w stosunku do poziomów zużycia energii prognozowanych w 2007 r.);
- wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych w łącznym zużyciu energii do 20%.

02 Poprawa efektywności energetycznej pozwoli ograniczyć emisje gazów cieplarnianych i pomoże przeciwdziałać zmianie klimatu, zapewni przedsiębiorstwom i gospodarstwom domowym znaczne oszczędności finansowe, spowoduje poprawę jakości powietrza, a także pozwoli UE ograniczyć jej zależność od paliw kopalnych.

03 W ostatniej przeprowadzonej przez Komisję ocenie postępów państw członkowskich w osiągnięciu wartości docelowych w zakresie efektywności energetycznej² wskazano, że jest mało prawdopodobne, aby UE osiągnęła swoje cele na 2020 r. Między 2014 r. a 2017 r. zużycie energii wzrosło. Komisja w swojej ocenie twierdzi, że było to spowodowane głównie wzrostem gospodarczym, niskimi cenami ropy naftowej, warunkami pogodowymi oraz powolnym wdrażaniem środków na rzecz efektywności energetycznej w niektórych państwach członkowskich. W sprawozdaniu stwierdzono, że „istnieje potrzeba zwiększenia wysiłków nie tylko w celu osiągnięcia

¹ [Strona internetowa Komisji dotycząca celów na 2020 r.](#) Zob. też sprawozdanie specjalne Trybunału nr 18/2019 pt. „Emisje gazów cieplarnianych – choć sprawozdawczość jest odpowiednia, niezbędne są bardziej precyzyjne informacje na temat przyszłych redukcji emisji”.

² [Ocena z 2018 r. postępów poczynionych przez państwa członkowskie w osiągnięciu krajowych wartości docelowych na 2020 r. w zakresie efektywności energetycznej oraz we wdrażaniu dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej, dokonana zgodnie z art. 24 ust. 3 dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej \(COM\(2019\) 224 final\).](#)

wartości docelowych na 2020 r., ale także w celu określenia właściwej podstawy na kolejne dziesięciolecie, gdy wymagany będzie jeszcze wyższy poziom ambicji”.

04 W grudniu 2018 r.³ w zmienionej dyrektywie w sprawie efektywności energetycznej ustanowiono unijny cel w zakresie efektywności energetycznej na 2030 r. wynoszący 32,5% w stosunku do poziomu prognozowanego w 2007 r. Jeżeli ta ambitna wartość ma zostać osiągnięta, należy koniecznie podjąć zdecydowane działania, które doprowadzą do zmniejszenia zużycia energii.

05 Poprawa efektywności energetycznej może dotyczyć wielu sektorów i obszarów takich jak projektowanie i renowacja budynków w celu osiągnięcia oszczędności energii, ulepszenie środków transportu, produkcja przemysłowa, a także projektowanie i stosowanie lepszych produktów. Komisja szacuje⁴, że polityka dotycząca ekoprojektu i etykietowania energetycznego przyczyni się do osiągnięcia około połowy oszczędności energii założonych na 2020 r.

06 Według danych Eurostatu z 2017 r.⁵ zużycie energii w gospodarstwach domowych stanowi około jedną czwartą (27,2%) końcowego zużycia energii w Europie. Większość energii zużywanej w gospodarstwach domowych (82,5%) pochodzi ze źródeł nieodnawialnych. Etykiety energetyczne stosowane są głównie w sektorze gospodarstw domowych. Jak wynika z **rys. 1** poniżej, głównymi obszarami zużycia energii w gospodarstwach domowych są ogrzewanie pomieszczeń i podgrzewanie wody, następnie – oświetlenie i urządzenia gospodarstwa domowego i wreszcie – gotowanie.

³ Dyrektywa (UE) 2018/2002.

⁴ Komunikat Komisji – Plan prac dotyczący ekoprojektu na lata 2016–2019 (COM(2016) 773).

⁵ Dane Eurostatu z 2017 r.

Rys. 1 – Zużycie energii w gospodarstwach domowych w UE

Źródło: Eurostat, 2017 r.

Rola ekoprojektu i etykietowania energetycznego

07 Ekoprojekt oznacza uwzględnienie aspektów środowiskowych przy projektowaniu produktu. Takie podejście ma na celu poprawę charakterystyki środowiskowej danego produktu w całym cyklu życia. W przepisach dotyczących ekoprojektu wprowadza się wymogi w zakresie efektywności energetycznej i inne wymogi dotyczące projektowania produktu, ulepszając w ten sposób jego charakterystykę środowiskową. Produkty, które nie spełniają tych wymogów, nie mogą być sprzedawane w UE, i w rezultacie z rynku usuwane są produkty o najniższej efektywności.

08 Unijne etykiety energetyczne wskazują, do jakiej klasy zużycia energii (od A do G) zalicza się dane urządzenie gospodarstwa domowego. Etykiety informują o szacunkowym rocznym zużyciu energii poszczególnych produktów oraz pozwalają uszeregować podobne produkty pod kątem efektywności energetycznej. Informacje te pozwalają konsumentom na podejmowanie świadomych decyzji zakupowych.

09 Ekoprojekt i etykiety energetyczne są wobec siebie komplementarne i podlegają następującym wspólnym celom polityki:

- zwiększenie efektywności energetycznej produktów i poziomu ochrony środowiska;
- promowanie swobodnego przepływu produktów związanych z energią w Unii Europejskiej;
- dostarczanie konsumentom informacji umożliwiających im wybieranie bardziej oszczędnych produktów.

10 We wczesnych latach dziewięćdziesiątych XX wieku Komisja opracowała wymogi dotyczące charakterystyki energetycznej dla ogrzewaczy i chłodziarek, a w 1999 r. – dla oświetlenia fluorescencyjnego. Pierwsza dyrektywa w sprawie ekoprojektu, przyjęta w 2005 r.⁶, dotyczyła wszystkich produktów wykorzystujących energię. Zakres obecnie obowiązującej dyrektywy⁷ jest szerszy i obejmuje produkty związane z energią, w tym produkty mające pośredni wpływ na zużycie energii.

11 W 1992 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła pierwszą unijną dyrektywę w sprawie etykietowania energetycznego⁸, która dotyczyła głównych urządzeń gospodarstwa domowego. Pierwsze ogólnounijne etykiety wprowadzono w 1994 r. dla chłodziarek. Przedstawały one klasyfikację każdego modelu według klasy efektywności energetycznej: od A do G. Od tego czasu zużycie energii elektrycznej w przypadku chłodziarek zmalało o ponad 60%⁹. W 2010 r. Komisja wprowadziła klasy energetyczne „A+”, „A++” i „A+++”, postanowiła jednak odejść od tego rozwiązania w nowym pakiecie środków dotyczących etykietowania przyjętym w 2019 r. (zob. pkt 41). Na *rys. 2* pokazano, jak zmieniały się unijne etykiety energetyczne dla chłodziarek.

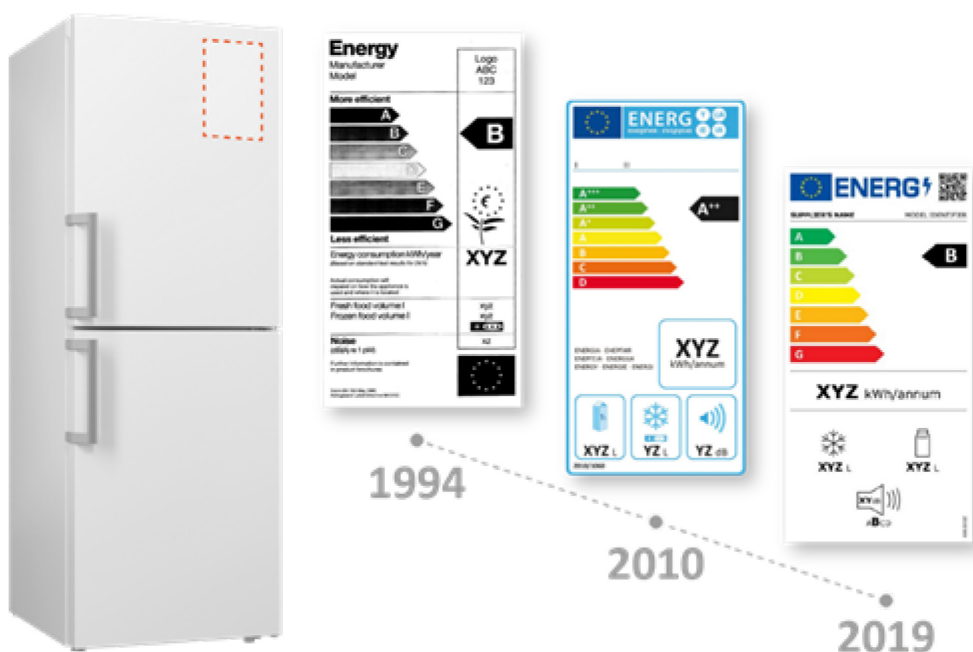
⁶ Dyrektywa 2005/32/WE.

⁷ Dyrektywa 2009/125/WE.

⁸ Dyrektywa 92/75/EWG.

⁹ Przygotowawcze badanie przeglądowe, 2016 r.

Rys. 2 – Zmiany unijnych etykiet energetycznych dla chłodziarek

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

12 Światowa Rada Energetyczna uznała, że unijna polityka dotycząca ekoprojektu i etykietowania energetycznego odniosła sukces¹⁰. Konsumenci są obeznani z etykietami energetycznymi, a 85% Europejczyków rozpoznaje i wykorzystuje informacje z etykiet, dokonując zakupów¹¹. Politykę szeroko wspierają wytwórcy, konsumenci i organizacje środowiskowe¹². Polega ona w szczególności na:

- ulepszonej projektowaniu produktów, które może prowadzić do podwyższenia cen sprzedaży, a co za tym idzie – większych zwrotów i zwiększonego udziału w rynku dla innowacyjnych wytwórców, jako że produkty nieenergooszczędne są z rynku wypierane. Komisja szacuje, że dzięki temu do 2030 r. może powstać około 1 mln nowych miejsc pracy¹³;

¹⁰ Światowa Rada Energetyczna, „Energy Efficiency Policies around the World: Review and Evaluation”, 2008, s. 48.

¹¹ „Study on the impact of the energy label – and potential changes to it – on consumer understanding and on purchase decisions”, LE London Economics i IPSOS, październik 2014 r.

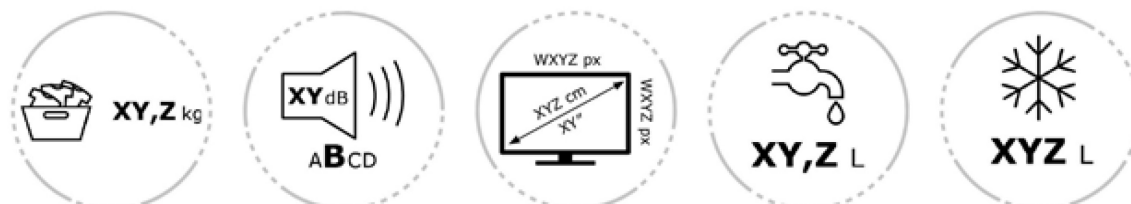
¹² Wspólny list przedsiębiorców na temat ekoprojektu, maj 2018 r.; list otwarty 55 organizacji pozarządowych do przewodniczącego Jeana-Claude’a Junckera, wrzesień 2018 r.

¹³ Sprawozdanie dotyczące szacowania oddziaływania ekoprojektu z 2018 r., styczeń 2019 r.

- odnoszeniu przez przedsiębiorców korzyści przy niższych kosztach operacyjnych dzięki stosowaniu produktów bardziej wydajnych energetycznie;
- korzystaniu przez konsumentów z produktów bardziej wydajnych energetycznie, dzięki czemu mogą oni płacić mniejsze rachunki za energię, co z kolei kompensuje wyższe koszty wstępne.

13 Wymogi w zakresie ekoprojektu lub etykietowania energetycznego w pierwszym rzędzie koncentrują się na efektywności energetycznej, lecz mogą też dotyczyć innych właściwości produktów. W przepisach ustanowiono, przykładowo, limity dotyczące zużycia wody przez pralki, wymogi dotyczące trwałości produktów oświetleniowych i odkurzaczy, a także zawarto informacje na temat demontażu i recyklingu odkurzaczy, cyrkulatorów i sprzętu do obrazowania. Na wielu etykietach produktów znajdują się piktogramy, przedstawiające informacje na temat właściwości produktu, jego charakterystyki energetycznej i oddziaływania środowiskowego, takie jak poziom zużycia wody czy emisji hałasu (zob. [rys. 3](#)).

Rys. 3 – Piktogramy na etykietach energetycznych przedstawiające informacje na temat właściwości, charakterystyki i oddziaływania środowiskowego produktów

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

14 Przepisy dotyczące ekoprojektu i etykietowania energetycznego mają zastosowanie do 14 grup produktów, zaś 11 innych grup podlega jedynie wymogom dotyczącym ekoprojektu (zob. [rys. 4](#)). Istnieją też środki horyzontalne dotyczące zużycia energii w „trybie wyłączenia” i „trybie czuwania” w przypadku urządzeń elektrycznych i elektronicznych.

Rys. 4 – Urządzenia objęte przepisami dotyczącymi ekoprojektu i etykiet energetycznych

14 grup produktów, do których mają zastosowanie wymogi dotyczące ekoprojektu i etykietowania	11 grup produktów, do których mają zastosowanie tylko wymogi dotyczące ekoprojektu
<ul style="list-style-type: none"> •zmywarki do naczyń •pralki •suszarki •chłodziarki •szafy chłodnicze i chłodziarki komercyjne •lampy •elektroniczne monitory ekranowe •domowe urządzenia kuchenne •ogrzewacze •podgrzewacze wody •miejscowe ogrzewacze pomieszczeń •kotły na paliwo stałe •klimatyzatory •systemy wentylacyjne przeznaczone do budynków mieszkalnych 	<ul style="list-style-type: none"> •proste set-top boksy •zewnętrzne źródła zasilania •silniki elektryczne •cyrkulatory •wentylatory przemysłowe •pompy wodne •transformatory elektroenergetyczne •sprzęt spawalniczy •produkty do ogrzewania powietrznego •komputery i serwery •produkty do przechowywania danych online

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

15 W następstwie przyjęcia unijnego planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym w 2015 r.¹⁴ Komisja ogłosiła w 2016 r., że zamierza zintensyfikować działania na rzecz tego rodzaju gospodarki przez zapewnienie większej trwałości produktów, możliwości ich łatwiejszego naprawienia, ponownego wykorzystania czy poddania recyklingowi. W gospodarce o obiegu zamkniętym wartość produktów i materiałów jest podtrzymywana tak długo, jak to możliwe, wykorzystanie zasobów naturalnych i wytwarzanie odpadów jest ograniczone do minimum, a surowce pozostają w obiegu gospodarczym po tym, gdy produkt przestaje być przydatny do użycia, tak aby wielokrotnie je wykorzystywać i tworzyć przyszłą wartość.

Znaczenie nadzoru rynku

16 Przepisy dotyczące ekoprojektu i etykietowania energetycznego mogą zapewnić korzyści konsumentom i środowisku, pod warunkiem że produkty sprzedane w UE spełniają wymogi w zakresie ekoprojektu i etykietowania energetycznego, a sprzedawcy w odpowiedni sposób eksponują poprawne etykiety w celu informowania konsumentów.

¹⁴ Komunikat COM(2015) 614/2.

17 Dostawcy produktów sprzedawanych w UE muszą przedstawić deklarację zgodności i opatrzyć produkt oznakowaniem CE¹⁵. Oznakowanie nie stanowi dowodu na to, że strona trzecia lub dane organy testowały produkt w sposób niezależny. Wskazuje ono jedynie, że według producenta jego produkt spełnia wszystkie mające zastosowanie przepisy i może być sprzedawany zgodnie z prawem. Producenci są odpowiedzialni za to, by etykiety dostarczane przez nich sprzedawcom zawierały poprawne informacje.

Rys. 5 – Oznakowanie CE na odbiorniku telewizyjnym

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

18 Nadzór rynku w UE obejmuje 33 dziedzin, w tym ekoprojekt i etykietowanie energetyczne. Za nadzór rynku na swoich terytoriach odpowiadają państwa członkowskie. Każde państwo musi wyznaczyć organ nadzoru rynku i przyznać mu uprawnienia i zasoby wystarczające do wypełnienia powierzonych mu obowiązków. Aby zapewnić zgodność z przepisami produktów sprzedawanych w państwie członkowskim, krajowe organy nadzoru muszą przeprowadzić odpowiednie kontrole we właściwym zakresie.

19 Komisja wspiera i promuje współpracę pomiędzy organami nadzoru poprzez organizowanie spotkań, zapewnianie wytycznych i szkoleń, a także prowadzenie dwóch baz danych. W budżecie UE przewidziano też środki finansowe (15 mln euro w okresie od 2009 do 2018 r.) na projekty mające na celu usprawnienie działań w zakresie nadzoru rynkowego w UE w obszarze ekoprojektu i etykietowania energetycznego.

¹⁵ Zgodnie z tradycją skrót ten oznacza „Conformité Européenne” (dosł. „zgodność europejska”).

Zakres kontroli i podejście kontrolne

20 W niniejszym sprawozdaniu Trybunał ocenił, czy unijne działania w zakresie ekoprojektu i etykietowania energetycznego skutecznie przyczyniają się do realizacji celów UE dotyczących efektywności energetycznej i ochrony środowiska. Kontrolerzy postanowili przyjrzeć się temu obszarowi polityki, ponieważ ma on kluczowe znaczenie w osiągnięciu ustanowionych przez UE wartości docelowych w zakresie efektywności energetycznej, a ponadto w związku z przyjęciem nowego pakietu legislacyjnego w 2019 r. obszar ten cieszy się zwiększonym zainteresowaniem ze strony opinii publicznej i zainteresowanych stron. Kontrolerzy zbadali, czy Komisja właściwie zarządzała procesem regulacyjnym, a także czy odpowiednio monitorowała osiągnięte rezultaty i o nich informowała. Trybunał zweryfikował też, czy Komisja skutecznie nadzorowała i wspierała działania organów nadzoru rynku – przy czym skupiono się na funkcjonowaniu dwóch baz danych na poziomie ogólnounijnym – oraz czy projekty współfinansowane przez UE doprowadziły do trwałych ulepszeń w tym nadzorze.

21 Na potrzeby oceny, czy Komisja zaproponowała środki wykonawcze zgodne z celami polityki, Trybunał wybrał do studiów przypadku trzy grupy produktów:

- kotły kondensacyjne do centralnego ogrzewania i ogrzewacze pomieszczeń;
- urządzenia chłodnicze dla gospodarstw domowych (chłodziarki i zamrażarki);
- elektroniczne monitory ekranowe (telewizory i monitory).

Kontrolerzy wyselekcjonowali te grupy produktów ze względu na zużycie energii pierwotnej oraz szacowane oszczędności po zastosowaniu przyjętych środków dotyczących ekoprojektu i etykietowania energetycznego. Mieli przy tym na uwadze zarówno urządzenia do ogrzewania, jak i typowe urządzenia gospodarstwa domowego.

22 Kontrolerzy przeprowadzili kontrolę w Dyrekcji Generalnej ds. Energii (DG ENER), Dyrekcji Generalnej ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP (DG GROW) oraz w Agencji Wykonawczej ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EASME). Aby ocenić oddziaływanie i trwałość współfinansowanych przez UE projektów mających na celu usprawnienie nadzoru rynku, dokonano przeglądu dokumentacji dziewięciu projektów i przeanalizowano osiągnięte rezultaty. Przeprowadzono też wizyty kontrolne w organach nadzoru rynku odpowiedzialnych za ekoprojekt i etyketowanie energetyczne we Francji, w Luksemburgu, Polsce i Szwecji, które to państwa uczestniczyły w niektórych z tych projektów. Do kontroli wybrano właśnie te państwa członkowskie, ponieważ taki dobór zapewnia reprezentację w próbie rynków o zróżnicowanych rozmiarach przy zachowaniu równowagi geograficznej. Kontrolerzy konsultowali się też z zainteresowanymi podmiotami – przedstawicielami konsumentów, organizacji zajmujących się tematyką środowiska oraz sektora przemysłu. Wywiady przeprowadzono w Europejskiej Organizacji Konsumentów (BEUC), Europejskim Stowarzyszeniu na rzecz Koordynowania Reprezentacji Konsumentów w Procesie Standaryzacji (ANEC), Europejskim Biurze Ochrony Środowiska (EEB) i stowarzyszeniu Home Appliance Europe (APPLiA).

23 Wyniki kontroli mogą stanowić wkład w opracowanie kolejnego trzyletniego planu prac dotyczącego ekoprojektu na okres po 2020 r., a także wpłynąć na sposób, w jaki Komisja zarządza procesem ustawodawczym i wspiera działania państw członkowskich w zakresie nadzoru rynku.

Uwagi

Zarządzanie procesem regulacyjnym

Komisja potraktowała priorytetowo grupy produktów o największym potencjale w zakresie oszczędności energii

24 W dyrektywie w sprawie ekoprojektu i rozporządzeniu w sprawie etykietowania energetycznego ustanowiono ogólne ramy określające cele polityki oraz rolę i zakres obowiązków Komisji, organów nadzoru rynku, producentów, sprzedawców itd. Na mocy tych ram Komisji przysługują uprawnienia do przyjmowania środków wykonawczych określających wymogi dotyczące ekoprojektu i etykietowania energetycznego dla określonych grup produktów. Zgodnie z przepisami dyrektywy w sprawie ekoprojektu Komisja wybiera grupy produktów, które zostaną objęte środkami wykonawczymi, na podstawie trzech kryteriów: wysokości sprzedaży, bieżącego wpływu na środowisko naturalne i potencjału w zakresie poprawy tego wpływu¹⁶.

25 Trybunał zbadał, czy w planie prac na lata 2016–2019 Komisja potraktowała priorytetowo grupy produktów o największym potencjale w zakresie oszczędności energii. Komisja przeprowadziła wstępną kontrolę ponad 100 grup produktów i przeanalizowała 16 z nich. Następnie sklasyfikowała produkty pod kątem potencjału w zakresie oszczędności energii. W rankingu zawarto też jakościową ocenę produktów pod kątem innych czynników środowiskowych, takich jak zużycie wody, wykorzystanie surowców krytycznych, trwałość czy możliwość recyklingu.

26 W 2016 r. Komisja ogłosiła, że zbada możliwości ustanowienia oddzielnych wymogów dla produktów z dziedziny technologii informacyjnych i komunikacyjnych („ICT”) (takich jak smartfony czy sprzęt sieci domowej). Ma to związek z szybko zmieniającym się charakterem tego sektora i trudnościami w oszacowaniu potencjalnych oszczędności energii. Komisja planuje rozpocząć prace pod koniec 2019 r.

¹⁶ Art. 15 ust. 2 dyrektywy 2009/125/WE.

27 Trybunał stwierdził, że obowiązujące środki wykonawcze (obejmujące ponad 30 grup produktów) mają zastosowanie do większości urządzeń o największym potencjale w zakresie oszczędności energii. Należą do nich urządzenia, na które przypada największe zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych, oraz te, które zużywają ponad połowę energii w sektorach przemysłu i usług¹⁷.

Znaczne opóźnienia w procesie regulacyjnym osłabiły skuteczność polityki

28 Przy przyjmowaniu przez Komisję środków wykonawczych terminowość procesu regulacyjnego jest kluczowym czynnikiem, od którego zależy powodzenie przyjętych rozwiązań. Wraz z rozwojem technologii i urządzeń, które stają się coraz bardziej efektywne energetycznie, wymogi dotyczące ekoprojektu i etykietowania mogą się zdezaktualizować, a polityka – przestać wywierać oddziaływanie.

29 W ciągu ostatnich kilku lat w przypadku wielu grup projektów postęp technologiczny spowodował, że minimalne wymogi dotyczące efektywności straciły na aktualności, a większość modeli urządzeń lub wszystkie te modele należały do trzech najwyższych klas energetycznych. Z jednej strony oznacza to, że urządzenia dostępne na rynku są bardziej oszczędne pod względem energetycznym niż wcześniej oraz że oddziaływanie polityki było pozytywne. Z drugiej – jeżeli wszystkie dostępne urządzenia należą do najwyższych klas energetycznych, konsumentom trudniej jest odróżnić urządzenia o najlepszych parametrach od tych o najgorszych, a producenci mają mniej zachęt do tego, by wprowadzać innowacje. Trybunał zbadał proces regulacyjny dotyczący trzech wybranych grup produktów: elektronicznych monitorów ekranowych, chłodziarek i ogrzewaczy.

¹⁷ Sprawozdanie dotyczące szacowania oddziaływania ekoprojektu – sprawozdanie przeglądowe z 2018 r., s. 8, VHK, styczeń 2019 r.

30 W 2015 r. – po serii materiałów medialnych przedstawiających omawianą politykę w niekorzystnym świetle, na co złożyły się ataki na rzekomą nadmierną regulację ze strony UE i nagłośnienie sprawy sądowej dotyczącej odkurzaczy¹⁸ – Komisja postanowiła tymczasowo wstrzymać proces regulacyjny, aby dokonać przeglądu adekwatności polityki w całości. Opóźniło to prace dotyczące nowych grup produktów, uważanych za priorytetowe (np. automatyki budynków i systemów sterowania, czajników elektrycznych, suszarek do rąk, wind, paneli słonecznych i falowników, kontenerów chłodniczych i myjek wysokociśnieniowych), a także przegląd obowiązujących środków, o prawie dwa lata. Jak wyjaśniono w kolejnych punktach, nie była to jednak jedyna przyczyna opóźnień.

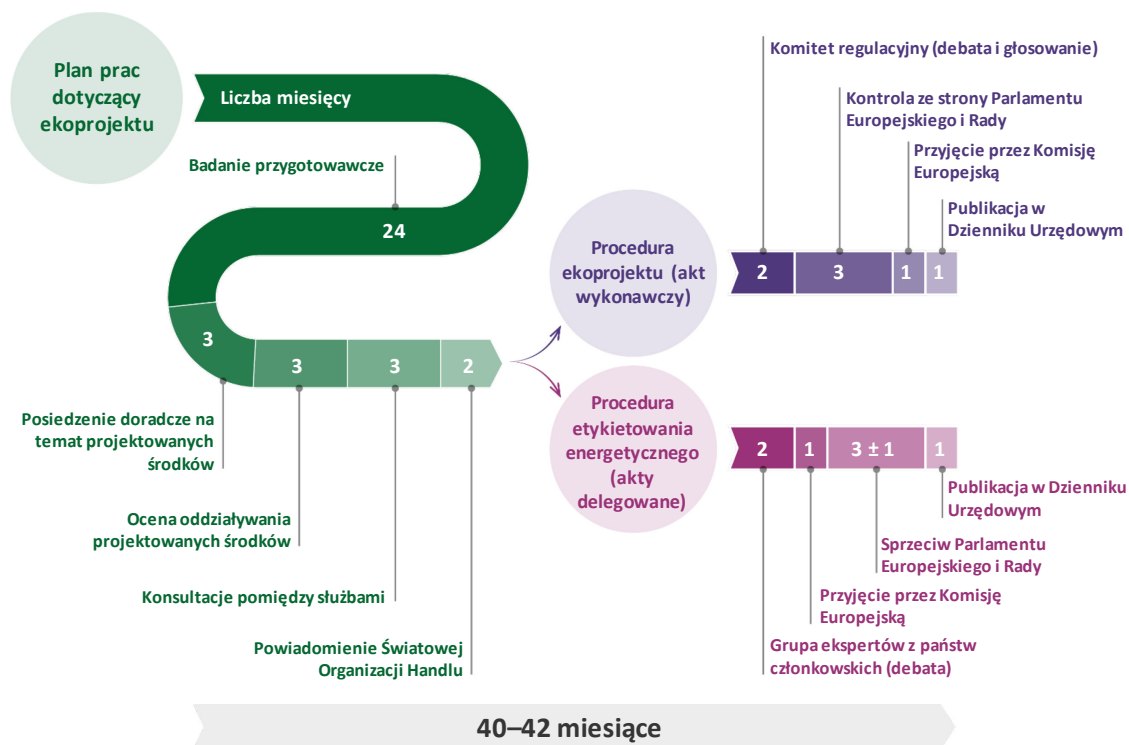
31 Ustanawianie środków w zakresie efektywności energetycznej jest złożonym i długotrwałym procesem (zob. *rys. 6*), wymagającym szeroko zakrojonych konsultacji publicznych¹⁹. Komisja oszacowała, że standardowy proces regulacyjny dotyczący grupy produktów zajmuje około trzy i pół roku²⁰. Trwa on od chwili rozpoczęcia analizy przygotowawczej aż do publikacji aktu wykonawczego lub delegowanego w Dzienniku Urzędowym UE.

¹⁸ [Sprawa T-544/13 RENV – Dyson Ltd / Komisja Europejska, wyrok Sądu z dnia 8 listopada 2018 r.](#) Producent odkurzaczy bezworkowych żądał stwierdzenia nieważności rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 665/2013, argumentując, że wprowadza ono konsumentów w błąd co do efektywności energetycznej odkurzaczy, ponieważ warunki przeprowadzania testów, o których mowa w rozporządzeniu, nie były właściwe. Sąd stwierdził nieważność rozporządzenia.

¹⁹ Zob. sprawozdanie specjalne Trybunału nr 14/2019 pt. „»Wyraź swoją opinię!« – konsultacje publiczne Komisji angażują obywateli, ale nie spełniają oczekiwań pod względem działań informacyjnych”.

²⁰ Dokument pt. „New energy efficiency labels explained”, Komisja Europejska, 2019.

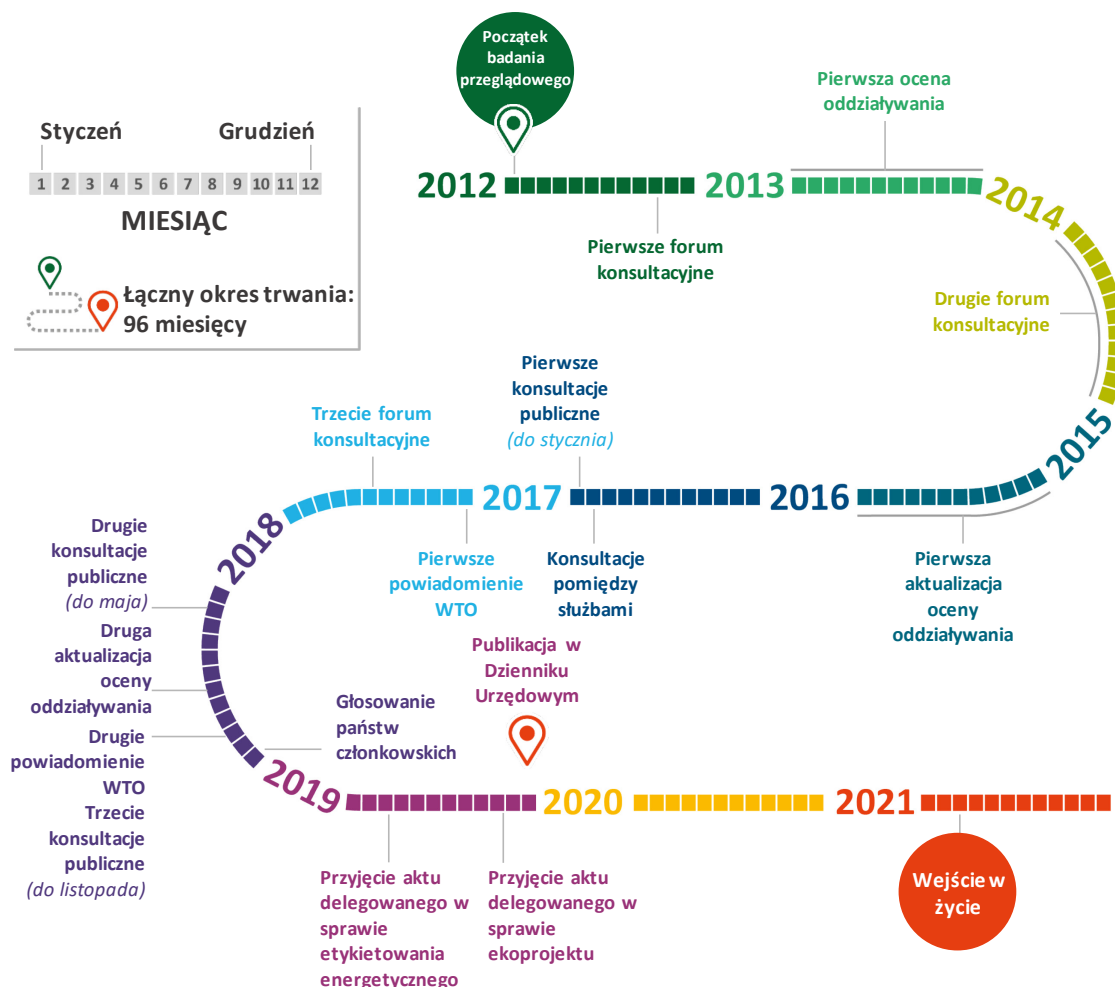
Rys. 6 – Teoretyczny przebieg procesu regulacyjnego mającego na celu przyjęcie środków wykonawczych w ramach ekoprojektu i etykietowania energetycznego

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy, na podstawie informacji przekazanych przez Komisję Europejską.

32 Trybunał stwierdził, że w przypadku trzech zbadanych grup produktów proces regulacyjny trwał znacznie dłużej niż szacowane trzy i pół roku. Na [rys. 7](#) przedstawiono przykład faktycznego procesu regulacyjnego – przeglądu wymogów dotyczących elektronicznych monitorów ekranowych.

Rys. 7 – Faktyczny proces regulacyjny – przyjęcie środków wykonawczych dotyczących elektronicznych monitorów ekranowych w ramach ekoprojektu i etykietowania energetycznego

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

33 Trybunał uznał, że w odniesieniu do zbadanych grup produktów faktyczny proces regulacyjny był dwa razy dłuższy niż teoretyczny czas trwania tego procesu i trwał osiem lat w przypadku elektronicznych monitorów ekranowych, siedem lat w przypadku ogrzewaczy i sześć lat w przypadku chłodziarek. Niektóre kluczowe działania Komisji powtarzały się. Przykładowo:

- w odniesieniu do elektronicznych monitorów ekranowych Komisja zorganizowała trzy posiedzenia doradcze i trzykrotnie prowadziła konsultacje publiczne; dwa razy poinformowała Światową Organizację Handlu (WTO) o proponowanych środkach w zakresie ekoprojektu, a także dwukrotnie zaktualizowała ocenę skutków;

- – w odniesieniu do chłodziarek zorganizowała dwa posiedzenia doradcze i trzykrotnie konsultacje publiczne;
- – w przypadku ogrzewaczy: trzy posiedzenia doradcze i dwukrotnie konsultacje między służbami.

34 Przedmiotem analiz przeglądowych są – w odróżnieniu od analiz przygotowawczych – obowiązujące przepisy dotyczące grup produktów. Ich celem jest aktualizacja tych przepisów. Analizy te nie są prowadzone według ujednoczonej procedury czy według określonego podejścia (np. zgodnie ze wspólnymi standardami i kryteriami), co oznacza, że dla różnych grup produktów nie są tak samo dogłębne. Początkowe analizy przeglądowe dotyczące elektronicznych monitorów ekranowych i chłodziarek nie obejmowały informacji o tym, że Komisja ma za zadanie opracowanie wniosku ustawodawczego. Wobec tego dla tych grup produktów Komisja zamówiła trzy dodatkowe analizy, co wydłużyło proces regulacyjny o cztery lata.

35 W 2016 r. Komisja podjęła decyzję o przyjęciu kilku środków wykonawczych w jednym pakiecie²¹, co oznaczało, że przyjmie rozporządzenia dotyczące kilku grup produktów naraz. Według Komisji takie podejście ułatwia rozpowszechnianie informacji o całościowym oddziaływaniu licznych grup produktów i wyraźniej ukazuje istotne wyniki osiągnięte w tej dziedzinie. Trybunał stwierdził jednak, że w przypadku tych grup produktów, dla których prace zakończono wcześniej, podejście to doprowadziło do dalszych opóźnień w i tak już długotrwałym procesie, gdyż wstrzymało wprowadzenie regulacji aż do czasu opracowania całego pakietu.

36 Wiele zainteresowanych podmiotów i ekspertów w tej dziedzinie zwróciło uwagę na fakt, że przez te opóźnienia zmarnowano szansę, by wykorzystać znaczny potencjał oszczędności energii i ograniczyć oddziaływanie na środowisko²². Co więcej, jeśli Komisja przyjmuje rozporządzenia z dużym opóźnieniem, pojawia się zagrożenie, że zawarte w nich wymogi stracą aktualność. Przykładowo:

- w odniesieniu do ogrzewaczy: środek w zakresie ekoprojektu z 2013 r. wprowadzał obowiązkowy minimalny poziom efektywności energetycznej wynoszący 86% w przypadku najczęściej spotykanego typu ogrzewaczy. Wymóg

²¹ [Strona internetowa Komisji dotycząca ekoprojektu.](#)

²² „Save the Ecodesign energy-labelling package”, wspólne pismo do Komisji Europejskiej; wspólne pismo sektora przemysłu na temat ekoprojektu; „The Ecodesign Directive (2009/125/EC) European Implementation Assessment”, Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego, listopad 2017 r.

ten miał obowiązywać od 2015 r. Niemniej już w 2013 r. tyle wynosił średni deklarowany poziom efektywności energetycznej dla wszystkich ogrzewaczy pomieszczeń sprzedawanych w UE;

- w odniesieniu do telewizorów: wymogi w zakresie ekoprojektu przyjęte w 2019 r. opierały się na nieaktualnych danych i nie przyczyniły się zbytnio do poprawy efektywności energetycznej. Ocena dyrektywy w sprawie ekoprojektu²³ wykazała, że większość produktów już w 2010 r. spełniała wymogi wprowadzone w 2012 r.

37 Trybunał ustalił, że w przypadku najnowszego przeglądu przepisów dotyczących elektronicznych monitorów ekranowych i chłodziarek Komisja uwzględniła ten problem i w trakcie procesu regulacyjnego wielokrotnie aktualizowała dane rynkowe. Mimo to w przypadku wspomnianych dwóch grup produktów od przeprowadzenia przez Komisję analizy ostatnich zbiorów danych do wejścia w życie nowych wymogów upłynęło odpowiednio trzy i pięć lat.

Komisja podejmuje działania w celu udoskonalenia etykiet energetycznych

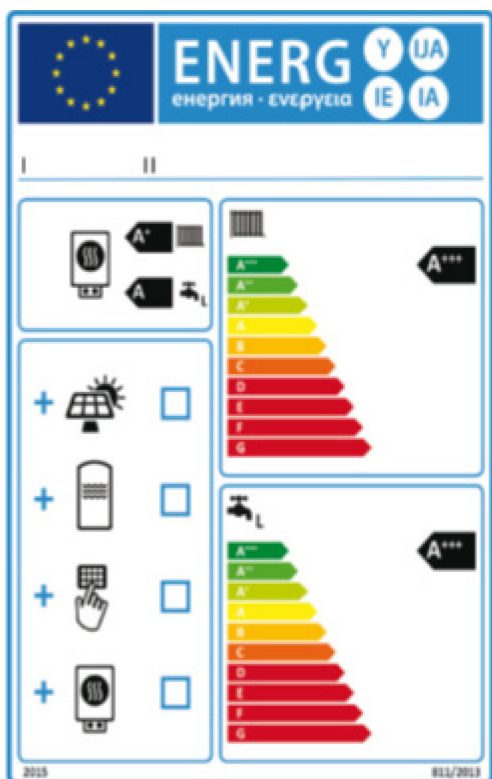
38 Wszystkie urządzenia objęte w UE odpowiednimi przepisami muszą być zaopatrzone w widoczne etykiety energetyczne. Ponieważ etykiety te mają pomóc konsumentom w świadomym podejmowaniu decyzji zakupowych, ważne jest, aby były one zrozumiałe.

39 Przykładowo, etykiety energetyczne dla ogrzewaczy powinny być bardziej klarowne. Przed wprowadzeniem etykiet energetycznych w 2013 r. Komisja nie przeprowadziła analizy rozumienia etykiet przez konsumentów. Na *rys. 8* przedstawiono wzór etykiety energetycznej obecnie stosowany w systemie ogrzewania, który może być mylący dla konsumentów. Badanie dotyczące etykiet energetycznych z 2016 r.²⁴ wykazało, że niespełna jedna trzecia respondentów rozumiała informacje widoczne na etykiecie.

²³ COM(2015) 345 final.

²⁴ Elke Dünnhoff, „Comprehensibility of the Energy Label for space heaters and water heaters and of the new Efficiency Label for old space heaters in Germany. Results of two focus groups and a representative consumer survey”, Moguncja, 14 grudnia 2016 r.

Rys. 8 – Przykład etykiety często źle rozumianej przez konsumentów lub dla nich niejasnej (systemy ogrzewania)

Źródło: rozporządzenie (UE) nr 811/2013.

40 W swoim sprawozdaniu z przeglądu wcześniejszej dyrektywy 2010/30/UE w sprawie etykietowania energetycznego²⁵, zastąpionej już nową dyrektywą, Komisja przyznała, że część elementów etykiet umieszczanych na niektórych grupach produktów trudno było zrozumieć. Aby zaradzić temu problemowi, Komisja podjęła decyzję o przeprowadzeniu badań konsumenckich przy okazji opracowywania etykiet efektywności energetycznej dla określonego produktu w celu sprawdzenia, czy piktogramy i etykiety jako całość są zrozumiałe. W przypadku takich grup produktów jak ogrzewacze (jak pokazano na *rys. 8*) możliwe do wprowadzenia zmiany będą widoczne dla konsumentów dopiero po przyjęciu i wejściu w życie nowego środka wdrażającego, co może trwać wiele lat.

²⁵ Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady „Przegląd dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie wskazania poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcie, zużycia energii oraz innych zasobów przez produkty związane z energią” (COM(2015) 345 final).

41 Na potrzeby nowego pakietu środków przyjętego w marcu 2019 r. Komisja przeprowadziła jednak badanie zrozumienia etykiet wszystkich grup produktów przez konsumentów. Przedstawiła wnioski ekspertom z państw członkowskich, którzy zaproponowali szereg uproszczeń, jakie można wprowadzić przed przyjęciem etykiet.

42 Komisja stwierdziła, że oznaczenia klas A+, A++ i A+++ są mniej skuteczne niż etykiety energetyczne w skali od A do G i postanowiła je wyeliminować. Te oznaczenia zostaną zniesione w ciągu najbliższych kilku lat, po przyjęciu nowych etykiet dla nowych grup produktów. Tak jest już w przypadku środków z zakresu etykietowania energetycznego, które wejdą w życie począwszy od 2021 r.

Komisja w większym stopniu skoncentrowała się na efektywnym gospodarowaniu zasobami, lecz nie opracowała zestawu instrumentów gospodarki o obiegu zamkniętym

43 W 2016 r. w swoim planie prac Komisja ogłosiła, że wprowadzi zestaw instrumentów gospodarki o obiegu zamkniętym, aby zapewnić wytyczne na temat włączenia efektywnego gospodarowania zasobami i surowcami do środków wykonawczych. Wymaga to opracowania ujednoliconej metody oceny oddziaływania na efektywność gospodarowania zasobami dla licznych i zróżnicowanych grup produktów i przeprowadzenia systematycznych dogłębnych analiz potencjału w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym na etapie analiz przygotowawczych.

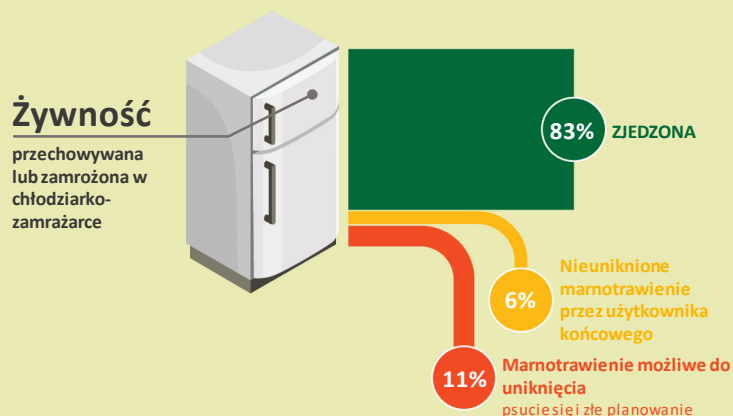
44 Komisja podjęła pierwsze działania mające na celu opracowanie zestawu instrumentów. Zaczęła przygotowywać horyzontalne normy efektywnego wykorzystania surowców oraz poddała przeglądowi metodologię dla ekoprojektu produktów związanych z energią (MEErP). Trybunał stwierdził, że treść, skala i zakres przeprowadzonych analiz przygotowawczych i przeglądowych dotyczących aspektów gospodarki o obiegu zamkniętym różnią się w zależności od grup produktów. Dzieje się tak dlatego, że analizy te nie są opracowywane według ujednoliconej metodyki, a Komisja musiała zlecić wykonawcom zewnętrznym przeprowadzenie dodatkowych analiz w celu zebrania niezbędnych informacji na temat różnych problemów dotyczących gospodarki o obiegu zamkniętym. Zwiększyło to opóźnienia opisane w pkt 33.

45 W swoich ostatnich wnioskach Komisja w większym stopniu skoncentrowała się na efektywnym gospodarowaniu zasobami. Kontrola wykazała, że w analizach przeprowadzonych w ramach przeglądu przepisów dotyczących elektronicznych monitorów ekranowych i chłodziarek wzięto pod uwagę niektóre aspekty środowiskowe inne niż energia, przykładowo: gospodarkę odpadami, obecność surowców krytycznych i rzadkich, możliwość recyklingu, naprawy, a także trwałość. Opierając się na wnioskach z analizy oraz konsultacjach, Komisja uwzględniła w swoich wnioskach ustawodawczych szereg wymogów dotyczących tych aspektów (zob. przykłady w *ramce 1*).

Ramka 1

Równowaga między efektywnością energetyczną a ograniczaniem marnotrawienia żywności

Marnotrawienie żywności stanowi globalny problem, który w ostatnich latach wywołał duże zainteresowanie opinii publicznej ze względu na gospodarcze i środowiskowe konsekwencje tego zjawiska. Marnotrawionych jest około 11% żywności i napojów przechowywanych w chłodziarkach, a powodem tego zjawiska jest psucie się artykułów spożywczych i złe planowanie.

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy, na podstawie badania na temat optymalnego przechowywania żywności, VHK (2017).

Z badania dotyczącego urządzeń chłodniczych dla gospodarstw domowych wynika, że lepsze projektowanie urządzeń mogłoby zapobiec marnotrawieniu żywności²⁶. Jako że różne rodzaje żywności najlepiej przechowuje się w różnych temperaturach, chłodziarki z wieloma przestrzeniami (takie jak chłodziarka z komorą piwniczną i chłodziarko-schładzarka) pozwalają na dłuższe przechowywanie żywności. Badanie wykazało, że te rodzaje chłodziarek zużywają przynajmniej 20% więcej energii elektrycznej niż przeciętna dzisiejsza chłodziarka, lecz to wyższe zużycie energii można skompensować ograniczeniem marnotrawienia żywności nawet o dwa punkty procentowe.

Na podstawie tych wniosków Komisja zaproponowała, aby tym rodzajom chłodziarek przyznać skorygowaną klasę efektywności energetycznej, lepszą niż faktyczna, i w ten sposób promować ich wykorzystywanie. Europejskie organizacje konsumenckie²⁷ skrytykowały tę decyzję, argumentując, że w zbyt dużym stopniu opiera się ona na założeniu, że konsumenci będą w prawidłowy sposób sortować i przechowywać żywność. Skrytykowały też fakt, że konsumenci nie uzyskają dokładnej informacji na temat dodatkowych kosztów operacyjnych przed dokonaniem zakupu, ponieważ nie wiedzą o współczynniku korygującym.

W sprawozdaniu dotyczącym szacowania oddziaływania ekoprojektu przeceńiono oddziaływanie polityki, choć usprawnienia zostały wprowadzone niedawno

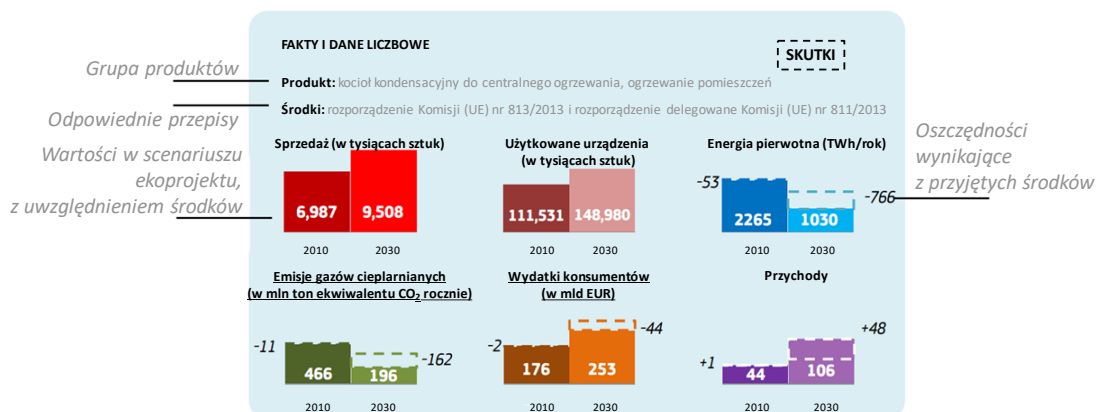
46 Komisja regularnie informuje opinię publiczną o wynikach prowadzenia polityki dotyczącej ekoprojektu i etykietowania energetycznego, mimo że nie jest to prawnie wymagane. Od 2013 r. co roku publikuje sprawozdanie dotyczące szacowania oddziaływania ekoprojektu (EIA), w którym podaje szacunkowe zbiorcze wyniki polityki dotyczącej ekoprojektu i etykietowania energetycznego na okres do 2020 r. i 2030 r. Badanie dotyczące szacowania oddziaływania ekoprojektu polega na opracowywaniu prognoz na przyszłość poprzez porównanie dwóch scenariuszy: scenariusza dotychczasowego postępowania i scenariusza zakładającego wprowadzenie ekoprojektu. Scenariusz dotychczasowy przedstawia rozwój rynku w przypadku braku zastosowania jakichkolwiek środków z zakresu ekoprojektu i etykietowania energetycznego. Scenariusz zakładający wprowadzenie ekoprojektu opracowuje się natomiast z uwzględnieniem wpływu polityki dotyczącej ekoprojektu od momentu wprowadzenia przepisów dla każdej grupy produktów.

²⁶ Analiza przygotowawcza/przeglądowa dotycząca urządzeń chłodniczych dla gospodarstw domowych, VHK, 2016; dodatkowe badanie, VHK, 2017.

²⁷ ECOS, EEB, Coolproducts, reuse, topten, ifixit Europe, stanowisko w sprawie wniosków Komisji na temat przeglądu środków w zakresie ekoprojektu i etykietowania energetycznego dotyczących urządzeń chłodniczych dla gospodarstw domowych, 2018.

47 Na *rys. 9* pokazano sposób, w jaki w sprawozdaniu przedstawione zostały wyniki polityki dla jednej grupy produktów.

Rys. 9 – Szacowanie oddziaływania ekoprojektu na grupę produktów (ogrzewacze)

Źródło: sprawozdanie dotyczące szacowania oddziaływania ekoprojektu z 2018 r., VHK dla Komisji Europejskiej.

48 W sprawozdaniu dotyczącym szacowania oddziaływania ekoprojektu z 2018 r. oceniono, że ulepszenia produktów i etykiet energetycznych wprowadzane od lat dziewięćdziesiątych XX wieku doprowadzą do znacznych korzyści w 2020 r. Według tych szacunków oddziaływanie polityki będzie następujące:

- oszczędność energii o 150 megaton oleju ekwiwalentnego (9% dla całej UE);
- mniejszy poziom emisji gazów cieplarnianych o 360 megaton ekwiwalentu dwutlenku węgla (7% dla całej UE);
- 63 mld euro oszczędności netto dla konsumentów;
- 66 mld euro dodatkowych przychodów w sektorze przemysłu, dla sprzedawców i instalatorów.

W sprawozdaniu szacuje się, że wyniki te wzrosną o ponad 60% do 2030 r.

49 W sprawozdaniu dotyczącym szacowania oddziaływania ekoprojektu stwierdzono, że te szacunkowe dane powinny być określone na podstawie trzech „podstawowych zasad”: powinny być realistyczne, odpowiednie do zakładanych celów i oparte na obowiązujących środkach. Trybunał stwierdził, że niektóre poczynione założenia doprowadziły prawdopodobnie do przeszacowania oddziaływania polityki dotyczącej ekoprojektu i etykietowania energetycznego, w szczególności:

- badanie dotyczące szacowania oddziaływania ekoprojektu polega na szacowaniu oddziaływania polityki w przyszłości, a nie na ocenianiu, co zostało już osiągnięte. Bierze się więc w nim pod uwagę także przepisy, które mają dopiero zostać przyjęte w bliskiej przyszłości. Rozpatruje się je w oparciu o proponowaną datę wejścia tych przepisów w życie. W przypadku gdy faktycznie przyjęte przepisy mają mniej rygorystyczną formę lub występują opóźnienia, okazuje się, że dane szacunkowe dotyczące oddziaływania polityki są zawyżone;
- w ramach szacowania oddziaływania zakłada się pełne przestrzeganie przepisów oraz brak niedociągnięć w nadzorze rynku. Komisja i inne zainteresowane podmioty²⁸ szacują jednak, że nieprzestrzeganie przepisów prowadzi do utraty nawet 10% możliwych oszczędności energii. Kontrola wykazała też niedociągnięcia w nadzorze rynku (zob. pkt [55–73](#));
- badanie dotyczące szacowania oddziaływania ekoprojektu czerpie z informacji technicznych o produkcie przekazanych przez producentów, które z kolei są oparte na odpowiednich zharmonizowanych normach, a nie z danych dotyczących realnego zużycia. Normy te nie zawsze są reprezentatywne dla faktycznego zużycia energii w warunkach rzeczywistych, co wyjaśniono w [ramce 2](#).

²⁸ Komisja Europejska; CLASP, ECOS, EEB oraz Topten, „Closing the »reality gap« – ensuring a fair energy label for consumers”, 2017, s. 9; „Impact Assessment of the compliance & enforcement regime of the Energy-Using Products (EuP) & Energy Labelling Dir.”, Defra, 2009.

Ramka 2

Niedociągnięcia w zharmonizowanych normach unijnych

W niezależnym sprawozdaniu²⁹ przedstawiono niedociągnięcia dotyczące zharmonizowanych norm europejskich stosowanych przy testowaniu trzech grup produktów: pralek, telewizorów i lodówek. Stwierdzono, że warunki testowania zalecane w normach różnią się od warunków rzeczywistych, w których urządzenia są stosowane, co prowadzi do niedoszacowania rzeczywistego zużycia energii. Przykładowo:

- o testy zmywarek do naczyń odbywają się przy ustawieniu najbardziej efektywnego programu Eco, lecz program ten jest wykorzystywany rzadko (w 18% przypadków);
- o testy telewizorów odbywają się przy użyciu nagrania video z 2007 r., które nie odzwierciedla sposobu oglądania telewizji w typowych warunkach domowych;
- o podczas testów chłodziarko-zamrażarek nie są otwierane drzwi, a w urządzeniu nie ma żywności.

Na podstawie badania małej próby produktów oszacowano, że zmywarki do naczyń mogą zużywać od 6 do 73% energii więcej w zależności od ustawionego programu; telewizory testowane na innym nagraniu zużywały od 6 do 47% energii więcej, a chłodziarki, których drzwi otwierano co 12 godzin, mają zużycie energii nawet o 47% większe.

W sprawozdaniu wykazano też, że wytwórcy mogą wykorzystywać luki w normach lub stosować obchodzenie przepisów³⁰ (np. urządzenia fałszujące parametry pozwalające wykryć, że przeprowadzany jest test), aby uzyskać lepsze wyniki lub niezgodnie z prawdą dowodzić zgodności z wymogami ekoprojektu.

²⁹ Projekt STEP „Closing the »reality gap« – ensuring a fair energy label for consumers”, CLASP, ECOS, EEB, Topen, czerwiec 2017 r.

³⁰ Zob. definicja obejścia środków, ANTICSS, 2018.

50 Aby określić efektywność energetyczną urządzeń, w polityce dotyczącej ekoprojektu i etykietowania energetycznego wykorzystuje się normy opracowane przez organizacje normalizacyjne, które mają zapewnić stosowanie jednolitych definicji koncepcji technicznych i metod pomiarów. Po przyjęciu normy przez daną europejską organizację normalizacyjną i opublikowaniu przez Komisję tytułu i odniesienia w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej staje się ona „europejską normą zharmonizowaną”, a tym samym – elementem prawa unijnego.

51 W przypadku braku zharmonizowanej normy do pomiarów zużycia energii można stosować starsze normy, normy międzynarodowe lub inne stosowne metody, lecz może to prowadzić do rozbieżnych wyników oraz do trudności w stosowaniu i egzekwowaniu przepisów. Z tego względu istotne jest stosowanie zharmonizowanych norm, które są rzetelne, dokładne, odtwarzalne i odzwierciedlają rzeczywiste warunki.

52 Badanie szacunkowe oddziaływania ekoprojektu to badanie prognostyczne, mające na celu dokonanie oceny przyszłego oddziaływania polityki, a nie faktycznych wyników osiągniętych do określonej daty. Z tego powodu proces badania mogą zniekształcić takie parametry jak przyszłe stopy inflacji czy ceny energii. W 2019 r. Komisja dokonała przeglądu swoich założeń dotyczących przyszłych cen energii stosowanych do szacowania oddziaływania. Doprowadziło to do znacznego spadku szacowanych na 2020 r. oszczędności netto dla konsumentów w UE: oczekiwane oszczędności roczne na gospodarstwo domowe spadły z 473 do 286 euro.

53 W niezależnym badaniu³¹ zwrócono uwagę, że szacowanie oddziaływania ekoprojektu opiera się na scenariuszach, i podjęto też próbę zestawienia oszczędności energii obliczonych w ramach badania szacunkowego oraz oszczędności energii zaobserwowanych w Niemczech dla kilku grup produktów. Zgodnie z tym badaniem faktycznie osiągnięte oszczędności były znaczne, lecz mniejsze niż wynikałoby to z prognoz badania szacunkowego. Różnice w oszczędnościach były istotne: od 2 do 15 razy mniejsze lub od 1,7 do 11,6 razy mniejsze, w zależności od sposobu dokonywania obliczeń i grupy produktów. Zakres i metodyka badania nie pozwalają może na dokonanie bezpośrednich porównań z danymi wynikającymi z szacowania oddziaływania ekoprojektu, lecz wyraźnie wskazuje ono na ryzyko, że oszczędności zostały zawyżone.

³¹ Öko-Institut e.V. i ifeu – Institut für Energie- und Umweltforschung Heidelberg, (2017). „Living up to expectations? Monitoring the effects of Ecodesign and energy labelling in Germany”, Rada Europejska ds. gospodarki efektywnej energetycznie (ECEEE), 2017.

54 Jako że badanie szacunkowe oddziaływania ekoprojektu stanowi jedyne źródło informacji na temat wkładu polityki dotyczącej ekoprojektu i etykietowania energetycznego w osiągnięciu celów efektywności energetycznej założonych na 2020 r., zawyżenie wyników w tym badaniu może oznaczać, że decydenci uzyskują i wykorzystują błędne dane. W najnowszym sprawozdaniu z oceny postępów dokonanych do 2018 r. w zakresie osiągnięcia celów efektywności energetycznej na 2020 r. Komisja nie podała już informacji na temat oddziaływania polityki. Nie jest jasne, czy zrobi to w kolejnych sprawozdaniach.

Nadzór rynku

Nieprzestrzeganie przepisów dotyczących etykietowania energetycznego i ekoprojektu przez producentów i sprzedawców detalicznych zmniejsza korzyści płynące z tej polityki

55 Nadzór rynku należy do wyłącznych kompetencji państw członkowskich. Państwa te powinny przestrzegać przepisów rozporządzenia w sprawie nadzoru rynku UE³². Organy nadzoru rynku danego państwa są odpowiedzialne za zapewnienie zgodności z przepisami produktów sprzedawanych na terytorium krajowym. Niektóre organizacje pozarządowe działające w obszarze ochrony konsumentów przeprowadzały co prawda kontrole w sklepach i testy produktów, nie mają one jednak uprawnień do egzekwowania przepisów, co należy do zakresu kompetencji organów nadzoru rynku.

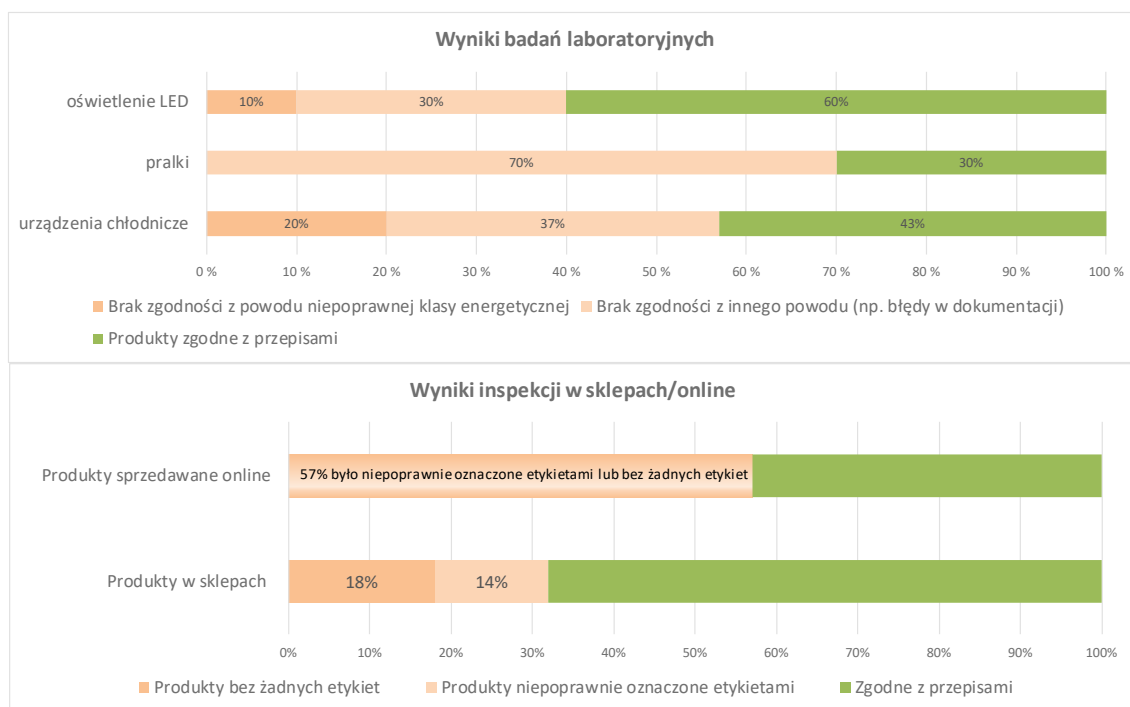
56 Jeśli w sklepach etykiety nie są rozmieszczane na urządzeniach prawidłowo, podjęcie świadomej decyzji zakupowej staje się dla konsumentów trudniejsze. Nieprawidłowe etykiety mogą wprowadzać konsumentów w błąd i spowodować, że kupią oni produkty zużywające więcej energii lub mające gorszą charakterystykę energetyczną, niż zostało to zadeklarowane. Przedstawiciele branży przemysłowej zaapelowali o skuteczniejsze egzekwowanie przepisów³³ w celu osiągnięcia korzyści, jakie może dać polityka dotycząca ekoprojektu i etykietowania energetycznego.

³² Rozporządzenie (WE) nr 765/2008.

³³ Wspólne pismo sektora przemysłu na temat ekoprojektu, 2018 r.

57 Od 2009 r. w ramach projektów z zakresu nadzoru rynku współfinansowanych przez UE przeprowadzono kontrole w sklepach i testy laboratoryjne, aby zbadać, czy produkty spełniają wymogi ekoprojektu i etykietowania energetycznego oraz czy poszczególnym produktom przyznano właściwą klasę energetyczną. W wyniku projektów wykazano, że brak zgodności z przepisami jest istotnym problemem. Charakter i poziom braku zgodności różni się w zależności od typu zbadanego produktu i zastosowanej metody kontroli (wnioski z projektów przedstawiono na [rys. 10](#)). Ponieważ projekty te często są ukierunkowane na modele produktów, co do których prawdopodobieństwo braku zgodności uważa się za większe, nie można uznać, że podane poniżej poziomy braku zgodności dotyczą wszystkich grup produktów czy rynku unijnego w całości.

Rys. 10 – Wnioski z projektów finansowych ze środków UE

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy, na podstawie sprawozdań końcowych dotyczących odpowiednich projektów finansowanych ze środków UE.

58 Na podstawie rezultatów projektów unijnych i dodatkowych danych uzyskanych od państw członkowskich Komisja oszacowała³⁴ w 2019 r., że ogólnie około 10–25% produktów sprzedawanych na rynku nie było zgodnych z przepisami, co przekładało się na ograniczenie oszczędności energii o około 10%. Komisja nie była w stanie przedstawić szczegółowych danych stanowiących podstawę tych obliczeń. Odpowiadałoby to rocznemu zużyciu energii elektrycznej przez Szwecję i Węgry razem. Szacowane straty w oszczędnościach energii wynikające z niezgodności z przepisami wynoszą 174,8 TWh rocznie do 2020 r., co z grubsza odpowiada łącznemu zużyciu energii końcowej w Szwecji i na Węgrzech (jak wynika z danych Eurostatu za 2017 r., wynosi ono 170 TWh/rocznie). W innym badaniu przeprowadzonym przez Ministerstwo Środowiska, Żywności i Wsi (Defra) Zjednoczonego Królestwa w 2011 r. oszacowano, że oddziaływanie³⁵ braku przestrzegania przepisów przez producentów i sprzedawców detalicznych na oszczędność energii wynosi 6,2%, przy czym zwrócono uwagę, że szacunki te są bardzo ostrożne.

59 Skuteczne egzekwowanie przepisów mogłoby sprzyjać ograniczaniu takich strat. W badaniu przeprowadzonym przez grupę organów nadzoru rynku³⁶ stwierdzono, na podstawie danych zgromadzonych w latach 2011–2013, że każde euro zainwestowane w nadzór rynku prowadzi do oszczędności w wysokości 13 euro ze względu na poprawę efektywności energetycznej. We wnioskach z badania stwierdzono, że wystarczająco wysoki zwrot z inwestycji potwierdza potencjalną opłacalność działań z zakresu nadzoru rynku. Przykładowo, gdyby wszystkie państwa skandynawskie (Islandia, Finlandia, Norwegia, Szwecja i Dania) zapewniły możliwie najlepszy nadzór rynku kosztem dodatkowych 2,1 mln euro, uzyskane dzięki temu roczne oszczędności energii wyniosłyby 168 GWh, co przyniosłoby konsumentom oszczędności rzędu 28 mln euro w odniesieniu do 13 poddanych ocenie grup produktów. W innym badaniu³⁷ oszacowano, że korzyści netto odniesione z lepszego systemu nadzoru rynku w samym Zjednoczonym Królestwie wyniosłyby około 164 mln GBP w ciągu dekady. Dalsze

³⁴ Dokument pt. „New energy efficiency labels explained”, Komisja Europejska, 2019.

³⁵ Dokument Defra pt. „Impact Assessment of the compliance & enforcement regime of the Energy-Using Products (EuP) & Energy Labelling Dir.”, 2009.

³⁶ Troels Fjordbak Larsen, „The Nordic Ecodesign Effect Project, Estimating benefits of Nordic market surveillance of Ecodesign and energy labelling”, 2015.

³⁷ Dokument Defra pt. „Impact Assessment of the compliance & enforcement regime of the Energy-Using Products (EuP) & Energy Labelling Dir.”, 2009.

badania wykazały, że nadzór rynku i testowanie produktów mogą być prowadzone w sposób systematyczny, skuteczny i opłacalny³⁸.

UE zapewniła narzędzia mające wspierać organy nadzoru rynku, ale miały one ograniczone oddziaływanie w zakresie ekoprojektu i etykietowania energetycznego

60 Organy nadzoru rynku są zobowiązane prowadzić skuteczny nadzór rynku, tak aby zwiększać poziom zgodności z przepisami dotyczącymi ekoprojektu i etykietowania energetycznego. Rozporządzenie w sprawie nadzoru rynku nie określa dokładnie wymaganego zakresu działań w zakresie nadzoru rynku. Stwierdza się w nim jedynie, że organy nadzoru rynku przeprowadzają „odpowiednie” kontrole w „wymaganym” zakresie. Państwa członkowskie tworzą, wdrażają i okresowo aktualizują swoje programy nadzoru rynku, a także informują o swoich programach Komisję.

61 Według przedkładanych Komisji sprawozdań liczba produktów poddawanych corocznie inspekcji waha się od mniej niż 20 do ponad 100 000 na państwo członkowskie. Liczby te trudno zinterpretować, ponieważ znaczenie terminu „inspekcja” jest szerokie. W zależności od państwa członkowskiego przeprowadzona może zostać jedna lub większa liczba następujących rodzajów kontroli:

- kontrola wizualna w sklepie lub w internecie (np. w celu sprawdzenia, czy na produkcie umieszczono etykietę lub albo oznakowanie CE);
- kontrola dokumentacji produktu (np. w celu sprawdzenia, czy karta informacyjna produktu zawiera odpowiednie wymagane odniesienia do przepisów oraz informacje techniczne);
- badanie laboratoryjne produktu, mające na celu sprawdzenie zgodności z wymogami ekoprojektu pod względem zużycia energii i dokładności etykiety.

³⁸ Zob. na przykład: ATLETE I, „Appliance Testing for Energy Label Evaluation. Publishable result-oriented report”, 2011; ATLETE II, „Appliance Testing for Washing Machines Energy Label & Ecodesign Evaluation. Publishable result-oriented report”, 2014.

62 Różne rodzaje inspekcji przeprowadza się w różnych celach. Dzięki przeprowadzonym w sklepach kontrolom obecności etykiet na produktach można upewnić się, czy konsumentom przedstawiono odpowiednie informacje na temat charakterystyki energetycznej produktu, który chcą oni nabyć. Polityka dotycząca etykietowania energetycznego nie może być skuteczna, jeśli na produktach nie są umieszczane etykiety. Dzięki kontrolom dokumentacji można wykryć przypadki nieprzestrzegania wymogów na temat informowania oraz wskazać produkty, które być może wymagają badań laboratoryjnych. Trybunał stwierdził, że rodzaj i zakres inspekcji i kontroli dokumentacji bardzo się różniły w zależności od państwa członkowskiego i organów, w których Trybunał przeprowadził wizyty kontrolne. Szczegółowe informacje przedstawiono w [ramce 3](#).

Ramka 3

Kontrole w sklepach i kontrole dokumentacji w czterech państwach członkowskich

We Francji organ odpowiedzialny za etykietowanie energetyczne prowadzi inspekcje w setkach sklepów stacjonarnych oraz internetowych na terenie całego kraju w celu sprawdzenia, czy etykiety są prawidłowo umieszczone na produktach. Organ odpowiedzialny za ekoprojekt nie przeprowadził za to żadnych inspekcji. W ostatnich latach w Szwecji kontrole przeprowadzone przez organ nadzoru rynku dotyczyły głównie tego, czy produkty sprzedawane w internecie są wyposażone w etykiety energetyczne. Polskie organy nadzoru rynku, przeciwnie, nie przeprowadzają żadnych kontroli w internecie, lecz co roku dokonują inspekcji około dwustu modeli urządzeń. Organ nadzoru rynku w Luksemburgu przeprowadził jedną serię inspekcji w różnych sklepach na terenie całego kraju i w sklepach internetowych, lecz tylko w odniesieniu do pralek.

63 Zdaniem Komisji testy laboratoryjne to jedyny sposób, aby ustalić, czy dany produkt spełnia wymogi dotyczące efektywności oraz charakterystyki energetycznej oraz czy etykieta wskazuje prawidłową klasę efektywności energetycznej³⁹. Takie testy mogą być kosztowne, w zależności od wybranych produktów i laboratoriów, w których się te testy prowadzi, i pociągając za sobą wydatki rzędu setek lub tysięcy euro na jeden produkt. W wielu przypadkach organy nadzoru rynku kupują produkt i opłacają testy laboratoryjne. Aby w wiarygodny sposób stwierdzić niezgodność produktu z przepisami, należy przeprowadzić testy trzech egzemplarzy produktu. W przypadku drogich produktów, takich jak telewizory, kotły lub chłodziarki, takie badanie może okazać się kosztowne. Trybunał stwierdził, że liczba przeprowadzonych testów laboratoryjnych także była różna w zależności od organów nadzoru rynku, w których przeprowadzono kontrole, co opisano w *ramce 4*.

Ramka 4

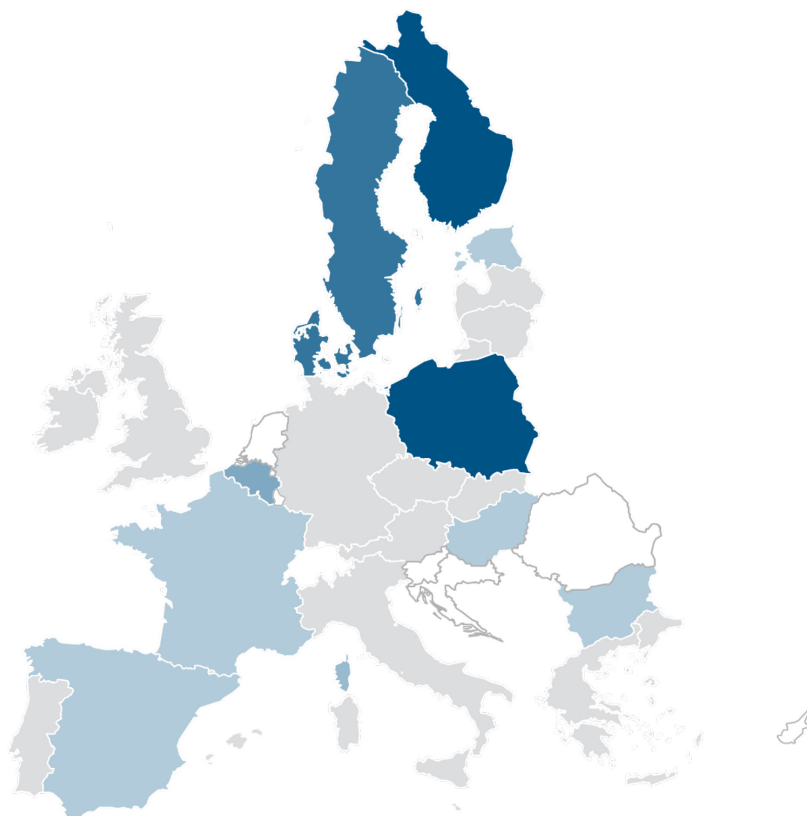
Badania laboratoryjne w cztery państwach członkowskich

Organ nadzoru rynku w Szwecji prowadzi badania w swoim własnym laboratorium wewnętrznym. Przeprowadza testy około 70 różnych rodzajów produktów rocznie. W Polsce organ nadzoru rynku odpowiedzialny za badania laboratoryjne przeprowadza rocznie w swoim laboratorium około 100 testów telewizorów, prostych set-top boksów, komputerów, zewnętrznych źródeł zasilania oraz urządzeń gospodarstwa domowego i biurowych (tylko w stanie biernej gotowości), lecz rutynowo nie testuje się żadnych innych rodzajów produktów. Francuski organ nadzoru rynku odpowiedzialny za etykietowanie energetyczne kontroluje w laboratorium klasę energetyczną mniej niż dziesięciu produktów rocznie, zaś organ odpowiedzialny za ekoprojekt nie przeprowadza żadnego rodzaju badań laboratoryjnych. W Luksemburgu odpowiedzialny organ zaczął prowadzić badania laboratoryjne w 2018 r. i do czerwca 2019 r. przetestował 13 chłodziarek.

³⁹ COM(2015) 345 final.

64 Na *rys. 11* przedstawiono zestawienie badań laboratoryjnych przeprowadzonych przez organy nadzoru rynku w 2016 r., o których organy te poinformowały Komisję.

Rys. 11 – Liczba badań laboratoryjnych przeprowadzonych przez organy nadzoru rynku (na podstawie najnowszych danych przekazanych Komisji, 2016 r.)

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy, na podstawie sprawozdań dotyczących nadzoru rynku państw członkowskich.

65 Komisja wspiera organy nadzoru rynku, a dokładnie:

- ułatwia organizację „grup współpracy administracyjnej”, czyli sieci organów nadzoru rynku, której członkowie spotykają się dwa razy do roku w celu wymiany wiedzy i doświadczeń;
- publikuje wytyczne i dobre praktyki w zakresie nadzoru rynku w ujęciu ogólnym i w odniesieniu do przepisów dotyczących konkretnych produktów;
- we współpracy z organami nadzoru rynku wydaje odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania dotyczące problemów, jakie najczęściej napotyka organy nadzoru rynku w odniesieniu do konkretnych produktów;

- prowadzi dwie bazy danych w celu rozpowszechniania odpowiednich informacji, zob. *rys. 12*;
- zapewnia finansowanie na rzecz projektów poświęconych wzmocnieniu nadzoru rynku.

66 Obie prowadzone przez Komisję bazy danych mają na celu ułatwienie współpracy⁴⁰ pomiędzy organami nadzoru rynku oraz wspieranie ich działalności. Przedstawiono je na *rys. 12*.

Rys. 12 – Rola systemu informacyjnego i komunikacyjnego do celów nadzoru rynku (ICSMS) oraz europejskiej bazy danych produktów na potrzeby etykietowania energetycznego (EPREL)

ICSMS	EPREL
<ul style="list-style-type: none"> • Baza danych funkcjonuje i pozwala na: <ul style="list-style-type: none"> • zamieszczanie przez organy nadzoru rynku wyników przeprowadzonych inspekcji i badań laboratoryjnych; • wykorzystywanie przez organy nadzoru rynku wyników inspekcji i badań laboratoryjnych przeprowadzonych przez inne organy do podjęcia działań naprawczych w odniesieniu do produktów niespełniających wymogów; • unikanie powielania prac i testowania przez organy nadzoru rynku produktów, które inny organ uznał już za zgodne z wymogami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Baza danych jest opracowywana i ma na celu: <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie organom nadzoru rynku informacji technicznych o produktach wprowadzonych do bazy przez producentów. • zapewnienie konsumentom informacji o produktach i ich etykietach energetycznych; • dostarczenie Komisji aktualnych informacji na temat efektywności energetycznej produktów do celów przeglądów etykiet energetycznych.

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

⁴⁰ Art. 24 rozporządzenia (WE) nr 765/2008 dotyczącego zasad współpracy między państwami członkowskimi i Komisją.

67 Komisja i państwa członkowskie przyznały, że w przekazywanych do systemu danych występują znaczne luki i niespójności. Trybunał rozpoznał następujące niedociągnięcia:

- **Osiem państw członkowskich nie przekazuje do systemu informacji na temat swoich działań w obszarze ekoprojektu i etykietowania energetycznego.** Od 2021 r. organy nadzoru rynku zostaną objęte wymogiem systematycznego przekazywania informacji na temat swoich działań za pośrednictwem ICSMS.
- **Wyszukanie informacji na temat konkretnego modelu produktu jest trudne.** Producenci często stosują różne numery identyfikacyjne produktów na różnych rynkach, a baza danych nie wskazuje numerów odpowiadających tym samym modelom. W związku z tym wykorzystanie wyników badań laboratoryjnych dla analogicznego modelu może nie być możliwe, ponieważ takich modeli nie można zidentyfikować.
- **Organy nadzoru rynku stosują różne praktyki, jeśli chodzi o przekazywanie wyników przeprowadzonych kontroli.** Przykładowo niektóre organy przekazują tylko dane dotyczące modeli niespełniających wymogów, podczas gdy inne przedstawiają całość wyników badań. Niektóre organy dzielą swoje inspekcje na kategorie o charakterze ogólnym, takie jak „ekoprojekt” lub „etykietowanie energetyczne”, a nie według przepisów dotyczących konkretnego produktu. W rezultacie wyniki badań trudniej znaleźć.
- **Brak zdefiniowanych pól służących do odróżnienia braku zgodności w dokumentacji od, przykładowo, nieprawidłowego zużycia energii lub niepoprawnego określenia klasy energetycznej.** W związku z tym informacje o produktach niespełniających wymogów nie pozwalają organom nadzoru rynku określić typu braku zgodności.
- **Sprawozdania z badań laboratoryjnych zamieszczane w systemie przez organy nadzoru rynku nie są zestandaryzowane, a ponadto są udostępniane w języku danego kraju, bez tłumaczenia.** Organy nadzoru rynku nie zawsze wprowadzają do systemu sprawozdania z badań laboratoryjnych, mimo że twierdzą, iż badania takie miały miejsce.

68 Od 2016 r. Komisja wraz z państwami członkowskimi pracują nad uaktualnieniem sposobu przekazywania do systemu ICSMS danych dotyczących ekoprojektu i etykietowania energetycznego. Do czasu sporządzenia niniejszego sprawozdania (jesień 2019 r.) prace te nie doprowadziły jednak do żadnych zmian w koncepcji systemu.

69 Każdy organ nadzoru rynku może zdecydować, w jakim zakresie wykorzysta informacje dostępne w ICSMS na potrzeby swoich działań. Francuski organ nadzoru rynku odpowiedzialny za nadzór w zakresie rozporządzenia w sprawie ekoprojektu – jeden z organów objętych wizytami kontrolnymi Trybunału – nigdy nie korzystał z informacji zamieszczonych w ICSMS przez inne organy. Inne skontrolowane organy nadzoru rynku poinformowały Trybunał, że jeśli chodzi o niezgodności naruszające zasady ich rynku krajowego wykryte przez inne państwa członkowskie, rzadko korzystają z bazy danych w celu zbadania problemu lub podjęcia działań naprawczych. Nie korzystały też z informacji w bazie, aby uniknąć powielania kontroli danych produktów. W niektórych przypadkach prawodawstwo krajowe może uniemożliwić organom nadzoru rynku wykorzystywanie informacji innych organów do podejmowania działań naprawczych na własnych rynkach – tak właśnie było w Polsce i Francji (chyba że w ramach kampanii unijnej).

70 Zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie etykietowania energetycznego od 1 stycznia 2019 r. dostawcy wprowadzają informacje do bazy danych EPREL za każdym razem, gdy wprowadzają na rynek egzemplarz nowego modelu produktu. Komisja była zobowiązana do tego, by udostępnić bazę danych organom nadzoru rynku i ogółowi zainteresowanych⁴¹, lecz do czasu przeprowadzania kontroli nie zrobiła tego.

Projekty z zakresu nadzoru rynku współfinansowane przez UE są użyteczne, lecz przynoszą jedynie tymczasowe rozwiązania utrzymującego się problemu

71 W 2015 r. Komisja stwierdziła, że w większości państw członkowskich poziom nadzoru rynku jest niski⁴² i że istnieje potrzeba pogłębienia współpracy. W ostatniej dekadzie sfinansowała ona dziesięć projektów dotyczących nadzoru rynku w zakresie ekoprojektu i etykietowania energetycznego za pośrednictwem dotacji w ramach programów Inteligentna Energia dla Europy i „Horyzont 2020”. Łączny budżet tych projektów wyniósł 19,5 mln euro, a wkład UE – 15 mln euro. Niektóre z tych projektów⁴³ były zarządzane przez organy nadzoru rynku.

⁴¹ Art. 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1369 ustanawiającego ramy etykietowania energetycznego i uchylające dyrektywę 2010/30/UE.

⁴² COM(2015) 345 final.

⁴³ Europejski projekt zgodności w zakresie ekoprojektu (ECOPLIANT), Produkty zgodne z wymogami efektywności energetycznej (EEPLIANT I i II), Obchodzenie norm dla lepszego nadzoru rynku (ANTICSS).

72 Jak potwierdza przeprowadzona przez Trybunał analiza, wspomniane projekty przyniosły pozytywne rezultaty. Umożliwiły sfinansowanie konkretnych kampanii badań laboratoryjnych grup produktów, które to badania wiążą się z istotnymi kosztami i których co do zasady organy nadzoru rynku nie przeprowadziłyby samodzielnie. Stanowiły one odpowiedź na potrzebę zwiększenia liczby inspekcji i badań laboratoryjnych, a także pozwoliły zacieśnić współpracę na szczeblu UE. Dodatkowo dzięki tym projektom opracowano wytyczne dotyczące dobrych praktyk i moduły szkoleniowe, które stanowiły dla organów nadzoru rynku pomoc w rozwijaniu wiedzy fachowej, w tym dotyczącej dopiero pojawiających się problemów, takich jak zapobieganie obchodzeniu przepisów.

73 Na podstawie dostępnych danych dotyczących działań w ramach nadzoru rynku w UE trudno stwierdzić, czy projekty wpłynęły korzystnie również na działania w zakresie nadzoru rynku realizowane poza tymi projektami. Dostępne programy nadzoru rynku są wprowadzane dość zwięzłe, lecz żaden z organów nadzoru rynku nie poinformował ani o zmianach lub usprawnieniach w swoich pracach, które nastąpiłyby w wyniku uczestnictwa w projektach UE, ani o zwiększeniu liczby badań laboratoryjnych przeprowadzanych poza zakresem projektów UE. Jako że finansowanie unijne na rzecz tych działań prowadzone jest nieprzerwanie od 2012 r. – na co wskazuje fakt, że po zakończeniu jednego projektu realizowany jest następny – istnieje ryzyko, że państwa członkowskie polegają na finansowaniu na poziomie unijnym przy wypełnianiu obowiązków dotyczących nadzoru rynku krajowego w tym obszarze. Projekty unijne zapewniają zatem tymczasowe rozwiązania utrzymującego się problemu.

Wnioski i zalecenia

74 Trybunał ocenił, czy unijne działania w zakresie ekoprojektu i etykietowania energetycznego przyczyniają się do realizacji celów UE dotyczących efektywności energetycznej i ochrony środowiska. Ustalił, że unijne działania skutecznie przyczyniły się do osiągnięcia celów polityki dotyczącej ekoprojektu i etykietowania energetycznego, lecz skuteczność ta została osłabiona ze względu na znaczne opóźnienia i nieprzestrzeganie przepisów przez producentów i sprzedawców detalicznych.

75 Trybunał ustalił, że obowiązujące środki wykonawcze obejmują większość produktów o największym potencjale w zakresie oszczędzania energii. Na produkty objęte wspomnianymi środkami przypada prawie całe zużycie energii w gospodarstwach domowych i ponad połowa energii zużywanej w sektorze przemysłu i usług. Ponadto Komisja zastosowała rzetelne i przejrzyste metodyki, aby wyłonić te grupy produktów, które należy potraktować priorytetowo i objąć odpowiednimi przepisami lub przeglądem (pkt [24–27](#)).

76 Proces regulacyjny jest długotrwały, co częściowo można wyjaśnić skomplikowanym pod względem technicznym charakterem przepisów i koniecznością przeprowadzania dogłębnych konsultacji z zainteresowanymi podmiotami. Trybunał stwierdził jednak, że niektórych opóźnień można było uniknąć. Duże opóźnienia ograniczają oddziaływanie polityki, ponieważ wymogi w zakresie ekoprojektu nie nadążają za postępem technologicznym, a etykiety energetyczne przestają być pomocne dla konsumentów przy odróżnianiu klas energetycznych produktów. W związku z decyzją o przyjęciu środków w postaci pakietu Komisja nie przyjmuje rozporządzeń dotyczących konkretnych produktów w momencie, gdy przepisy są już gotowe (pkt [28–37](#)).

77 Trybunał stwierdził, że Komisja podejmuje działania zmierzające do poprawy etykiet energetycznych, jednak upłynie kilka lat, zanim zmiany te staną się widoczne dla konsumentów (pkt [38–42](#)). Komisja uwzględniła koncepcje gospodarki o obiegu zamkniętym w swoich najnowszych wnioskach ustawodawczych. Sposób oceny i włączenia tych koncepcji do polityki ma wprowadzić nadal charakter doraźny, lecz Komisja rozpoczęła proces opracowywania standardowego podejścia do oceny (pkt [43–45](#)).

Zalecenie 1 – Udoskonalenie procesu regulacyjnego

Aby udoskonalić proces regulacyjny, Komisja powinna:

- a) zdefiniować i stosować w analizach przeglądowych standardowe podejście w celu uniknięcia konieczności przeprowadzania dodatkowych analiz;
- b) opracować standardowe ramy metodyki w celu uwzględnienia wymogów z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym, które to ramy mają być stosowane podczas przeprowadzania analiz przygotowawczych i przeglądowych, tak aby wnioski z tych analiz można było przedstawić na wczesnym etapie procesu konsultacji;
- c) przyjmować środki wykonawcze gdy zostaną one opracowane, a nie wtedy, gdy ukończony zostanie cały pakiet;
- d) oceniać dane rynkowe w sposób bardziej regularny, tak aby doprowadzić do tego, by te wymogi dotyczące efektywności energetycznej i etykiety, które się zdezaktualizowały, były bezzwłocznie aktualizowane, w szczególności w przypadku produktów opartych na szybko zmieniających się technologiach, takich jak ICT.

Termin realizacji: grudzień 2021 r.

78 Badanie szacunkowe oddziaływania ekoprojektu to przejrzysta praktyka, zapewniająca zainteresowanym podmiotom i decydującym użyteczne dane na temat wyników polityki dotyczącej ekoprojektu i etykietowania energetycznego. Trybunał stwierdził jednak, że stosowana obecnie metodyka szacowania oddziaływania prowadzi do zawyżenia tych wyników. Nie uwzględnia ona oddziaływania nieprzestrzegania przepisów ani opóźnień we wdrażaniu. Szacunkowe badanie oddziaływania opiera się na analizie różnicy pomiędzy dwoma długoterminowymi scenariuszami. Mają na nie wpływ luki pomiędzy zużyciem energii w sytuacji rzeczywistej a niekiedy nierealistycznymi szacunkami tego zużycia, opracowanymi na podstawie zharmonizowanych norm (pkt 46–53).

Zalecenie 2 – Poprawa szacowania oddziaływania

Komisja powinna:

- a) ulepszyć założenia stosowane w badaniu szacunkowym dotyczącym oddziaływania, zwłaszcza przez uwzględnianie przypadków braku zgodności,

opóźnień we wdrażaniu i rozdziwieniu między zużyciem energii opartym na zharmonizowanych normach a rzeczywistym zużyciem;

- b) dokonać oceny zakresu wyników polityki, wykorzystując metodykę opartą na badaniu prób do pomiarów rzeczywistego zużycia energii przez użytkowników końcowych, z myślą o poprawie dokładności modelu szacowania oddziaływania;
- c) w sprawozdaniu z oceny postępów poczynionych przez państwa członkowskie określić ilościowo wkład polityki w osiągnięcie celów efektywności energetycznej na 2020 r.

Termin realizacji: grudzień 2021 r.

79 Na podstawie dostępnych danych Trybunał stwierdził, że nieprzestrzeganie przepisów przez producentów i sprzedawców detalicznych wciąż stanowi spory problem. Stosunkowo niewiele modeli produktów poddano badaniom laboratoryjnym, a w państwach członkowskich, w których Trybunał przeprowadził wizyty kontrolne, nie wykorzystywano wyników zgłoszonych przez inne państwa członkowskie do egzekwowania przepisów. W rezultacie konsumentom na terenie UE nie zapewnia się jednakowej ochrony (pkt [55–69](#)).

80 Komisja odgrywa istotną rolę w zacieśnianiu współpracy między poszczególnymi organami nadzoru rynku, wspierając je w wykonywaniu obowiązków. Baza danych ICSMS prowadzona przez Komisję umożliwia tę współpracę, gdyż pozwala organom nadzoru rynku na wymianę wyników inspekcji. Konieczne są jednak usprawnienia, które zwiększą jej skuteczność. Komisja z opóźnieniem ustanowiła bazę danych EPREL, która w chwili przeprowadzania kontroli nie była jeszcze dostępna dla organów nadzoru rynku. W finansowanych przez UE projektach osiągnięto rezultaty, lecz nie jest jasne, czy doprowadziły one do trwałych zmian w sposobie sprawowania nadzoru rynku (pkt [65–73](#)).

Zalecenie 3 – Ułatwianie współpracy organom nadzoru rynku

W celu usprawnienia działań z zakresu nadzoru rynku i ułatwienia wymiany informacji pomiędzy organami nadzoru:

Komisja powinna:

- a) wprowadzić usprawnienia w ICSMS w celu ułatwienia współpracy między organami nadzoru rynku, przykładowo poprzez umożliwienie szybkiej identyfikacji

numerów takich samych modeli urządzeń dzięki wprowadzeniu łączy do bazy EPREL;

Termin realizacji: grudzień 2020 r.

- b) na wniosek zapewnić szkolenie internetowe organom nadzoru rynku w celu promowania wykorzystania ICSMS w ich działaniach;

Termin realizacji: grudzień 2020 r.

- c) ocenić zakres stosowania przez organy nadzoru rynku dobrych praktyk rozpoznanych w ramach projektów finansowanych przez UE, w tym prowadzenie opłacalnych inspekcji.

Termin realizacji: kwiecień 2022 r.

Niniejsze sprawozdanie zostało przyjęte przez Izbę I, której przewodniczył członek Trybunału Obrachunkowego Nikolaos Milionis, na posiedzeniu w Luksemburgu w dniu 4 grudnia 2019 r.

W imieniu Trybunału Obrachunkowego

Klaus-Heiner Lehne
Prezes

Glosariusz

Badanie szacunkowe oddziaływania ekoprojektu – metodyka monitorowania oddziaływania środków z zakresu ekoprojektu i efektywności energetycznej na zużycie energii, liczbę miejsc pracy, rozwój technologiczny i dochody sektora przemysłu oraz prezentowania odnośnych informacji.

Efektywność energetyczna – stosunek produktywności systemu lub urządzenia do ilości zużytej przezeń energii.

Ekoprojekt – uwzględnienie aspektów środowiskowych w koncepcji produktu w celu zapewnienia najlepszych parametrów efektywności środowiskowej w całym cyklu życia.

Etykieta efektywności energetycznej – informacja na temat zużycia energii i klasy energetycznej, jaka musi być dołączona do każdego sprzedawanego produktu, do którego mają zastosowanie środki z zakresu etykietowania energetycznego.

Klasa energetyczna – jedna z siedmiu kategorii (od A do G) określająca efektywność energetyczną produktu.

Możliwość naprawy – właściwość produktu pozwalająca na przywrócenie go do dobrego stanu technicznego.

Możliwość recyklingu – właściwość materiału odpadowego umożliwiająca przetworzenie go lub jego ponowne użycie.

Nadzór rynku – monitorowanie i badanie stopnia zgodności produktów z mającymi zastosowanie przepisami, takimi jak wymogi dotyczące ekoprojektu i etykietowania energetycznego. Działania te są prowadzone przez organy publiczne.

Organy nadzoru rynku – krajowe organy odpowiedzialne za kontrolowanie, czy produkty sprzedawane na rynku danego państwa członkowskiego są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami, takimi jak wymogi dotyczące ekoprojektu i etykietowania energetycznego.

Trwałość – odporność danego sprzętu lub materiału na zużycie, obciążenie lub szkodę i zdolność do zachowania funkcjonalności bez konieczności przeprowadzania nieopłacalnych konserwacji lub napraw.

**ODPOWIEDZI KOMISJI NA SPRAWOZDANIE SPECJALNE EUROPEJSKIEGO
TRYBUNAŁU OBRACHUNKOWEGO**

**„UNIJNE DZIAŁANIA W ZAKRESIE EKOPROJEKTU I ETYKIETOWANIA
ENERGETYCZNEGO: WAŻNY WKŁAD WE WZROST EFEKTYWNOŚCI
ENERGETYCZNEJ ZAKŁÓCONY ZNACZNYMI OPÓŹNIENIAMI I NIEZGODNOŚCIĄ Z
PRZEPISAMI”**

STRESZCZENIE

I. Komisja uznaje istotny wkład w poprawę efektywności energetycznej osiągnięty dzięki działaniom UE na rzecz ekoprojektu i etykietowania energetycznego potwierdzony przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Przepisy w tej dziedzinie przynoszą korzyści konsumentom, przemysłowi i środowisku. Z uwagi na istotne skutki tej polityki Komisja postępuje zgodnie z solidnym procesem regulacyjnym, obejmującym szeroko zakrojone konsultacje z zainteresowanymi stronami, szczegółową analizę kosztów i korzyści oraz kontrolę polityczną. W ostatnich latach różne czynniki wydłużały ten proces, co mogło doprowadzić do mniejszej oszczędności energii. Jednocześnie rolą państw członkowskich jest sprawdzanie, czy produkty sprzedawane na ich terytorium spełniają obowiązujące wymogi. Na rynku UE jest jednak nadal dostępnych zbyt wiele produktów niespełniających wymogów, co prowadzi do zmniejszenia skuteczności przepisów. Celem nowego rozporządzenia (UE) 2019/1020 w sprawie nadzoru rynku jest poprawa tej sytuacji.

X. System informacyjny i komunikacyjny do celów nadzoru rynku (ICSMS) umożliwia krajowym organom nadzoru rynku przechowywanie wyników inspekcji, natomiast baza danych o produktach ustanowiona na mocy rozporządzenia ramowego w sprawie etykietowania energetycznego nakłada na producentów i importerów obowiązek ładowania danych na temat produktów wprowadzanych przez nich do obrotu w Unii.

XI. Komisja uważa, że projekty finansowane przez UE doprowadziły do trwałej poprawy skuteczności operacyjnej w przypadku wielu organów nadzoru rynku, ale uznaje, że w niektórych przypadkach stanowiło to tymczasowe rozwiązanie dla powtarzającego się problemu.

UWAGI

34. Komisja uważa, że początkowe analizy przeglądowe zawierały informacje niezbędne do opracowania wniosków ustawodawczych. Jednakże w przypadku monitorów ekranowych inne czynniki (np. związane ze zmianą dyrektywy w sprawie etykietowania energetycznego) spowodowały konieczność gromadzenia dodatkowych danych.

W przypadku chłodziarek przeprowadzono szczegółową analizę przeglądową w oparciu o wstępną szeroką analizę zakresu. Została ona uzupełniona specjalnym badaniem koncentrującym się na marnowaniu żywności, które przeprowadzono równolegle, co pozwoliło uniknąć dodatkowych opóźnień.

49. Tiret trzecie: Chociaż Komisja przyznaje, że zharmonizowane normy nie zawsze są reprezentatywne dla faktycznego zużycia energii w rzeczywistych warunkach, podejmowane są stałe wysiłki na rzecz aktualizacji takich norm, aby lepiej odzwierciedlały one rzeczywiste wykorzystanie energii. Przykładowo w nowej normie dotyczącej zmywarek do naczyń zmieniono obciążenie próbne, aby lepiej odzwierciedlić użytkowanie konsumenckie i uwzględnić wyroby z tworzyw sztucznych, kubki na kawę, naczynia ze stali nierdzewnej i szklane miseczki. Warunki i procedury testowania muszą jednocześnie spełniać inne, równie ważne kryteria, takie jak dokładność, niezawodność i odtwarzalność. Należy zachować równowagę między wszystkimi powyższymi kryteriami.

Wspólna odpowiedź do pkt 67 i 68.

Jakość danych (a tym samym skuteczność) ICSMS zależy wyłącznie od organów nadzoru rynku.

ICSMS posiada kompleksowy mechanizm wyszukiwania umożliwiający wyszukiwanie według różnych parametrów. Informacje o numerach modeli analogicznych muszą pochodzić od podmiotów gospodarczych. Są one zobowiązane do wprowadzenia ich do europejskiej bazy danych o produktach do celów etykietowania energetycznego (EPREL), a między EPREL a ICSMS będzie dostępne łącze.

ICSMS posiada pola danych dotyczące różnych aspektów zgodności. Jest również pole do określenia poziomu ryzyka od „braku ryzyka” do „poważnego zagrożenia”, z możliwością dostarczenia dalszych powiązanych informacji. Komisja opublikowała metodykę oceny ryzyka, w której wyjaśnia się między innymi, w jaki sposób można ocenić ryzyko dla interesów publicznych innych niż bezpieczeństwo.

Trwają dyskusje z państwami członkowskimi na temat zrozumienia i doprecyzowania charakteru niezbędnych zmian w ICSMS w odniesieniu do ekoprojektu i etykietowania energetycznego. Jednak ze względu na stosunkowo niski stopień wykorzystania ICSMS do celów ekoprojektu i etykietowania energetycznego, takie zmiany nie należą obecnie do priorytetów w zakresie rozwoju ICSMS.

Fakt, że sprawozdania z badań laboratoryjnych nie są ujednolicone, wynika ze stosowania różnych praktyk przez różne organy. Ponieważ sprawozdania z badań to zazwyczaj pliki, a zdefiniowane pola danych, automatyczne tłumaczenie jest bardziej skomplikowane.

73. W sprawozdaniach dotyczących odnośnych projektów wskazano, że wiele zaangażowanych organów nadzoru rynku wykorzystuje najlepsze praktyki i sformułowane w ramach projektów zalecenia. Działania w zakresie testowania prowadzone poza projektami UE uzależnione są od budżetów krajowych organów nadzoru.

WNIOSKI I ZALECENIA

Zalecenie 1 – Udoskonalenie procesu regulacji

Komisja przyjmuje zalecenia a) i b).

Komisja rozpoczęła przegląd metodyki dotyczącej ekoprojektu dla produktów związanych z energią (MEErP) z zamiarem włączenia tych aspektów do przeglądu. Komisja opublikowała wniosek o normalizację dotyczący wymogów w zakresie efektywności wykorzystania materiałów, który jest wspólną podstawą do opracowania norm dla określonych produktów w odniesieniu do aspektów gospodarki o obiegu zamkniętym. Niektóre z tych norm zostały już sfinalizowane, a wkrótce nastąpi finalizacja pozostałych. W ramach planu prac dotyczącego ekoprojektu i etykietowania energetycznego na lata 2020 – 2024 omówione zostaną dalsze kwestie związane z gospodarką o obiegu zamkniętym.

Komisja nie przyjmuje zalecenia c). Komisja postanowiła przyjąć środki w zakresie ekoprojektu i etykietowania energetycznego zapowiedziane w planie prac dotyczącym ekoprojektu na lata 2016–2019 jako pakiet, w celu wykazania i podkreślenia ogólnego wkładu takich środków w realizację unijnych celów związanych z klimatem, energią i gospodarką o obiegu zamkniętym. Na obecnym etapie Komisja nie może przesądzać, jakie byłoby jej stanowisko w sprawie jakichkolwiek przyszłych środków

Komisja przyjmuje zalecenie d). W szczególności w przypadku produktów z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) Komisja rozpoczęła badanie mające na celu zidentyfikowanie tych produktów, w przypadku których obecny proces jest odpowiedni, oraz zaproponowanie wariantów strategicznych (w tym ewentualnych nowych narzędzi polityki) w odniesieniu do innych produktów ICT.

Zalecenie 2 – Ulepszenie rachunkowości dotyczącej oddziaływania

Komisja przyjmuje zalecenie a). Komisja podejmie działania w celu uwzględnienia problemów związanych z brakiem zgodności oraz opóźnieniami we wdrażaniu w swojej przyszłej rachunkowości dotyczącej oddziaływania. Wydaje się, że kwestia rozbieżności pomiędzy zużyciem energii w oparciu o zharmonizowane normy i o rzeczywiste zużycie jest należycie uwzględniona i że podjęto znaczące wysiłki w celu opracowania norm bardziej zbliżonych do rzeczywistego zużycia.

Komisja przyjmuje zalecenie b). W swojej ocenie Komisja weźmie pod uwagę aspekty metodologiczne oraz wpływ takiej oceny na zasoby.

Komisja przyjmuje częściowo zalecenie c). Komisja zbada możliwość przeprowadzenia takiej kwantyfikacji i nie może zagwarantować, że wyniki takiego postępowania wyjaśniającego doprowadzą do spełnienia zalecenia.

79. Jest to w dużej mierze poza zakresem kompetencji Komisji, ponieważ nadzór rynku leży w gestii państw członkowskich. Komisja ułatwiła jednak przyjęcie nowego rozporządzenia (UE) 2019/1020 w sprawie nadzoru nad rynkiem i zgodności produktów, którego celem jest poprawa tej sytuacji, i będzie wspierać unijną sieć ds. zgodności produktów, ustanowioną na mocy tego rozporządzenia.

Zalecenie 3 – Ułatwianie współpracy organom nadzoru rynku

Komisja przyjmuje zalecenie a). Priorytetem jest wypełnienie zobowiązań prawnych wynikających z rozporządzeń (UE) 2017/1369, 2019/515 i 2019/1020. Obejmuje to łącznie z EPREL.

Komisja przyjmuje zalecenie b). Komisja dysponuje personelem i materiałami na potrzeby szkoleń w zakresie ICSMS za pośrednictwem webinarium, o ile właściwe organy mają do takich szkoleń dostęp.

Komisja przyjmuje zalecenie c). Ewentualne badanie wpływu projektów finansowanych w ramach programu „Horyzont 2020” w dziedzinie efektywności energetycznej zostało przewidziane w programie prac programu „Horyzont 2020” na lata 2018– 2020, który mógłby obejmować taką ocenę.

Zespół kontrolny

Sprawozdania specjalne Trybunału przedstawiają wyniki kontroli dotyczących polityk i programów UE bądź kwestii związanych z zarządzaniem w wybranych obszarach budżetowych. Trybunał wybiera i opracowuje zadania kontrolne tak, aby osiągnąć jak największe oddziaływanie, biorąc przy tym pod uwagę kryteria takie jak zagrożenia dla wykonania zadań lub zgodności, poziom dochodów lub wydatków w danym obszarze, nadchodzące zmiany oraz interes polityczny i społeczny.

Niniejsza kontrola wykonania zadań została przeprowadzona przez Izbę I, której przewodniczy członek Trybunału Nikolaos Milionis i która zajmuje się wydatkami związanymi ze zrównoważonym użytkowaniem zasobów naturalnych. Kontrolą kierował Phil Wynn Owen, członek Trybunału, a w działania kontrolne zaangażowani byli: Olivier Prigent i Ramona Bortnowschi, attaché; Helder Faria Viegas, kierownik; Frédéric Soblet, koordynator zadania; Diana Voinea, zastępca koordynatora zadania, a także kontrolerzy: Arfah Chaudry, Nicholas Edwards, Joanna Kokot i Roberto Resegotti. Wsparcie językowe zapewnili Zuzanna Filipiński i Mark Smith.

Od lewej: Olivier Prigent, Diana Voinea, Nicholas Edwards, Frédéric Soblet, Ramona Bortnowschi, Arfah Chaudry, Phil Wynn Owen.

Kalendarium

Wydarzenie	Data
Zatwierdzenie ramowego programu kontroli (APM) / rozpoczęcie kontroli	12.12.2018
Oficjalne przesłanie wstępnej wersji sprawozdania Komisji (lub innej jednostce kontrolowanej)	28.10.2019
Przyjęcie ostatecznej wersji sprawozdania po postępowaniu kontradyktoryjnym	4.12.2019
Otrzymanie oficjalnych odpowiedzi Komisji (lub innej jednostki kontrolowanej) we wszystkich językach	10.1.2020

PRAWA AUTORSKIE

© Unia Europejska, 2020.

Polityka Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w zakresie ponownego wykorzystywania dokumentów jest realizowana na podstawie [decyzji Trybunału nr 6/2019](#) w sprawie polityki otwartych danych oraz ponownego wykorzystywania dokumentów.

O ile nie wskazano inaczej (np. nie zawarto indywidualnych adnotacji o prawach autorskich), treści Europejskiego Trybunału Obrachunkowego będące własnością UE objęte są licencją [Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe \(CC BY 4.0\)](#). Oznacza to, że ponowne wykorzystanie jest dozwolone, pod warunkiem że dokumenty zostaną odpowiednio oznaczone i zostaną wskazane dokonane w nich zmiany. W przypadku ponownego wykorzystania nie wolno zmieniać ich oryginalnego znaczenia ani przesłania. Trybunał nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za jakiegokolwiek konsekwencje ponownego wykorzystania dokumentów.

W przypadku ponownego wykorzystania dokumentów wymagane jest zweryfikowanie praw autorskich, jeżeli konkretna treść wskazuje na możliwą do zidentyfikowania osobę fizyczną, tak jak zdjęcia, na których przedstawiono pracowników Trybunału lub prace stron trzecich. Uzyskanie zezwolenia na ponowne wykorzystanie dokumentu unieważnia wymienione wcześniej ogólne zezwolenie. Należy w nim wyraźnie opisać wszelkie ograniczenia dotyczące wykorzystania dokumentów.

W celu wykorzystania lub powielenia treści niebędącej własnością UE może być konieczne wystąpienie o zgodę bezpośrednio do właścicieli praw autorskich. Oprogramowanie lub dokumenty objęte prawem własności przemysłowej, takie jak patenty, znaki towarowe, wzory użytkowe, znaki graficzne i nazwy nie są objęte polityką Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w zakresie ponownego wykorzystywania i nie jest udostępniana licencja na nie.

Na stronach internetowych instytucji Unii Europejskiej dostępnych w domenie europa.eu zamieszczane są odsyłacze do stron zewnętrznych. Trybunał nie kontroluje ich zawartości i w związku z tym zachęca użytkowników, aby we własnym zakresie zapoznali się z polityką ochrony prywatności stosowaną na tych stronach.

Znak graficzny Europejskiego Trybunału Obrachunkowego

Znaku graficznego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nie wolno wykorzystywać bez uprzedniej zgody Trybunału.

PDF	ISBN 978-92-847-4096-3	ISSN 1977-5768	doi:10.2865/61402	QJ-AB-19-024-PL-N
HTML	ISBN 978-92-847-4100-7	ISSN 1977-5768	doi:10.2865/999027	QJ-AB-19-024-PL-Q

W przepisach dotyczących ekoprojektu określono minimalne wymogi w zakresie efektywności energetycznej i wymogi środowiskowe dla urządzeń gospodarstwa domowego i produktów przemysłowych. Unijne etykiety energetyczne zapewniają konsumentom informacje o zużyciu energii i charakterystyce środowiskowej poszczególnych produktów, dzięki czemu łatwiej im podejmować świadome decyzje zakupowe. Kontrolerzy ustalili, że unijne działania skutecznie przyczyniały się do osiągnięcia celów polityki dotyczącej ekoprojektu i etykietowania energetycznego, lecz skuteczność tych działań została osłabiona ze względu na znaczne opóźnienia w procesie regulacyjnym i nieprzestrzeganie przepisów przez producentów i sprzedawców detalicznych. Zalecenia sformułowane przez Trybunał pod adresem Komisji dotyczą usprawnień w procesie regulacyjnym oraz w dokonywaniu pomiarów oddziaływania polityki, a także działań na rzecz ułatwienia wymiany informacji między organami nadzoru rynku i na rzecz ściślejszego przestrzegania przepisów. Sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego przedstawiono na mocy art. 287 ust. 4 akapit drugi TFUE.

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY
12 rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1

Formularz kontaktowy: eca.europa.eu/pl/Pages/ContactForm.aspx

Strona internetowa: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors